

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A bosnyák budget körül.

Budapest, június 11.

(v.) Az osztrák pángermánok tegnap testvéri frigyre léptek annak a politikai hőbortnak a hiveivel, amely nálunk Magyarországon a magyar imperializmus néven szerepel. Imperialistáink a „történelmi“ Magyarországot akarják visszaállítani s e címen követelik Bosznia bekebelezését, Dalmácia visszacsatolását s e műveletek végrehajtása után a magyar uralom kiterjesztését a Balkán-félszigeten legalább is Szaloniki-ig. Nos, az osztrák delegációban tegnap a hirhedt Iro s a még hirhedtebb Wolf a magyar imperializmus malmára hajtotta a vizet. Kijelentették, hogy nekünk ajándékozzák Boszniát. Csak vigyük el hamarosan. Szívesen a kezünkre járnak, ráadásul ide adják Hercegovinát is. A minap pedig a Reichsrathban Dalmáciát utalványozták ki Magyarországnak. Ausztriának — úgy mondták — semmi szűksége erre a tartományra; az közjogilag Magyarországhoz tartozik, hát vegye vissza Magyarország s legyen boldog vele. A magyar imperializmus programjának két pontja tehát feltétlen tetszéssel és támogatással találkozik az osztrák pángermánoknál. Itélje meg a magyar közvélemény ebből, az imperialisztikus ábránd egyéb-e veszedelmes hőbortnál.

Schönererék keményen megtépták, sőt irgalmatlanul le is leplezték ezt a hőbortot. Ami nekik tetszik, arról a Lajtán innen minden épészü ember tudja, hogy csak vesztere szolgálhat a magyar nemzetnek. Nekik tetszik az ugynevezett magyar imperializmus. Óvakodjunk tehát tőle. Schönererék jól tudják, mért akarják a nyakunkba sózni hol Dalmáciát, hol pedig Boszniát. Hadd szaporodjon a Szent-István birodalmában a szláv elem; mennél

jobban szaporodik, annál gyorsabb a magyar hegemonia bukása. S épp ez az, amire a pángermánok pályáznak. Ha a magyar nemzeti állam helyén a nemzetiségek tulsulya révén valami szláv alakulás jó létre, akkor tul a Lajtán szabad a vásár a németeknek, több reménnyel és biztosabban gravitálhatnak a német birodalom felé. Nemrég mondtuk s most ime bebizonyul, hogy hiába aggatják az imperialis politikát teli magyar nemzeti sallangokkal, az a politika hatásában csak nemzetrontó, irányában csak végzetes lehet.

Boszniából pedig nem kérünk. Van nekünk megemésztetlen nemzetiségünk elég; a magyar nemzetnek eszeágában sincs külső aggregációk utján ezt az elemet szaporítani. Csak hadd maradjon Bosznia a Kállay Béni keze alatt abban a nehezen definiálható, de eléggé laza közjogi kapcsolatban, amelyben eddig állott. Jó volt, hogy megszállottuk, mert ott elfoglalt hadászati állásunkkal sakkban tudjuk tartani a keleti népeket. De hogy bekebelezzük a megszállott tartományokat, azt nálunk senki sem kívánja, sőt az annexionnak még a gondolata ellen is kézzel-lábbal ágaskodik a magyar nemzet közvéleménye. Az a mód, ahogy Kállay ezt a területet adminisztrálja, tökéletesen megfelel a berlini szerződésnek is, a magyar nemzet közhajának is. Kállay politikája nem csinál Boszniából osztrák provinciát, de magyart se. Úgyesen és becsületesen teljesíti kormányzatában az európai mandátumot: emeli a jólétet, a jogegyenlőség alapjára helyezi a közigazgatást és terjeszti a civilizációt. Abból, hogy mindenünne szidják, bátran következtethetjük, hogy nem kedvez se jobbra, se balra, hanem megóvja a semleges objektivitást s az egyenes uton halad szépen előre. Nálunk egy ideig azzal vá-

dolták, hogy osztrák politikát csinál; Ausztriában még most is azt vetik a szemére, hogy kormányzata magyar izü és magyar célzatu. A két állítás lerontja egymást s a vádak elteretessége azt indikálja, hogy az a politika, amelyet Kállay követ, se nem osztrák, se nem magyar, hanem hűséges végrehajtása az európai megbízásnak. A bennszüölt felekezetek rányában is ilyen a viselkedése. A mohamedánok zugolódnak ellene s jogaik megnyirbálásáról panaszkodnak. Az ó hitü szerbek ráfogják, hogy titokban katholizál. A katolikusok pedig, élükön Stadler érsekkel, egyházuk erőszakos elnyomását vetik a szemére. Nyilvánvaló, hogy ráncba szedi egyformán valamennyit, jogtalan törekvéseket egyik felekezettől sem tür s a kormányzati tekintélyt mindnyájukkal szemben egyenlő szigorral érvényesíti.

Magyar szempontból csak az az egy kifogásunk lehet Bosznia közigazgatása ellen, hogy a közhivatalnokoknak csupán három százaléka magyar. Mi ezt sok szempontból bajnak tartjuk. Mindenekföltre azért, mert a bennszüölt lakosság a magyar állam jelentőségéről ferde fogalmakat kap, ha azt kell tapasztalnia, hogy száz hivatalnok közül kilencvenhét Ausztriából szakadt oda, Magyarországból csupán három. A másik ok pedig az, hogy nálunk óriási az intellektuális túltermelés, amelynek nálunk el nem helyezhető feleslegét a bosnyák közigazgatásban igen jól lehetne és nagyon célszerűen kellene kenyérkeresethez juttatni. De vajjon Kállayt kell-e okolni e bajért? Vajjon a magyar nemzetnek a bosnyák közigazgatásban való gyér képviselete nem abban leli-e okát, hogy a magyar értelmiség nagyon is hozzátapad a honi röghöz s nem érzi át, mekkora kulturmissziót teljesít

TÁRCA.

A főispánjelölt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ifj. Lónyay Sándorné.

Soha méltatlanabb vád embert nem ért, mint Gerő Gyurkát, mikor elnevezték az ellenállhatatlannak.

Honnan és miért kapta e jelzöt, az örökre rejtély marad, mint annyi más dolog a természetben; de annyi bizonyos, hogy midön e hízelt epitheton az ő nevével kapcsolatosan először megjelent a napilapokban, ribilliót idézett elő Budapestnek szép asszonyai között.

Budapest szép asszonyai tudniillik négy főcsoportra oszlanak. Az egyik, amely egyáltalán nem jár a képviselőház karzatára, a másik, amely csak azért jár, hogy ott ismerőseivel találkozzék, a harmadik elmegy, hogy ellenőrizze, vajjon férje nem ül-e tulságos sokat a buffeten s végre a negyedik — a legkisebb — amelyet valóban érdekel a politika.

Azon a napon tehát, midön Gerő a Gyurka „ellenállhatatlan“ mellékneve először látott napvilágot, a tisztelt Ház karzatain levő összes szép asszonyok — mosolyogtak.

A lenn ülő s itt-ott már kopaszodni kezdő honatyáknak bizonyára kedves képet nyújtott ez az eleven, kacagó, színes virágbokréta: többen látésövükhöz nyultak, de családottan tették azt ismét le, mert az édes tekintetek, mintegy ellenállhatatlan delezőtől vonzatva, egyetlen gőcpontban gyűltek össze s ez a pont Gerő Gyurka volt.

Csak a fiatal leányok nem néztek reá: tudták nagyon jól, hogy ez ugy is hiábavaló fáradság volna. Ismerték a Gerő Gyurka hírét: ez az

ember filozóf, aki megveti a társadalomnak e szemrevaló, de haszontalan cseesebecseit.

Annyi azonban bizonyos, hogy a jóakaratu újság kegyelméből legalább egy araszszal megnöft a szép Gerő Gyurka. Voltak ugyan maliciózus emberek, akik azt belülről viselt cipósarkának tulajdonították; mások ismét a vorschrift-widrig gallérnak, mely arra kényszerítette, hogy a fejét magasabban hordja, mint azt más közönséges halandó tenni szokta. De nyilvánvaló, hogy az e fajta rágalmatok csakis az irigyei híresztelték róla. Ami elmebeli állapotát illeti, arról a legkülönbözőbb verziók keringtek, de abban mindenki megegyezett, hogy a megmozgott tömegekhez tartozik s nem a mozgató erök közé, tudása pedig néhány, jól-rosszul megtanult adatnak a mozaikja. Belépett a „Société d'admiration mutuelle“ nevet viselő titkos társaságba is, amelynek minden egyes tagja kötelességének ismerte egymást külön és testületileg is agyba-főbe dicsérni, abból az elvből indulva ki, hogy ha egyszerre sok ember mond ugyanegyvet valakiről, mégis csak akad valaki, aki elhiszi s aki a maga részéről ismét propagandát csinál mellette, és így tovább . . .

Ezzel nem azt akarom állítani, hogy Gerő Gyurka csupán ennek köszönhette azt a szerencsét, amely bölcsőjétől kezdve folyton üldözte. Bizonyára voltak neki kiváló tulajdonságai is, csakhogy azok oly lopva tenyésztek, hogy mikroszkóppal sem lehetett volna reájuk akadni. Hanem e helyett aztán önteltsége akkora volt, hogy tellett volna belőle tizenkét más embernek is.

Ezen a napon tehát, midön megjelent a képviselőházban, az arca ragyogott az elégedettségtől s monokliját még ellenállhatatlanabb grimaszszal szoritotta bal szemé szögletébe. Leereszkedőleg veregette meg a vállát néhány ismerősének s titokzatosan mosolygott. Gerő Gyurkát az az egy dolog volt képes boldogtalaná tenni, hogy nevetni nem tudott a nélkül, hogy monok-

lija a szeméből ki ne essék s most is az történt vele, a midön az elnöki emelvényhez lépett, hogy a rettegve szeretett elnöknek megmutassa, amit a zsebében rejtetget, s ami semmi egyéb nem volt, mint a legfelsőbb királyi kegynek egy főispáni kinevezésben való megnyilatkozása.

Másnap már mindenki tudta. Tudták Budapest összes szép asszonyai, akik — legalább őr ugy hitte — titkos könnyhullatással vették hírü távozását, — tudták a fiatal stréberek mind s iryigkedve néztek reá, mikor déli tizenkettőkor délecegen sétált végig a váci- és koronaherceg-uteai korzón . . . Meghallották a hirt N. vármegye érdemekben megöszült férfia is, akiknek fiatal feleségük vagy menyecske-lányuk volt, tudták e menyecskek férjei is s esténként összegyülekeztek a megye székvárosának elegáns kaszinójában, ahol alsós mellett addig vitakoztak a reájuk zuduló váratlan veszedelem elhárítása felett, míg végre egyhangulag elhatározták, hogy nekik nem kell az új főispán. Punctum. Akkor inkább helyezték vissza a régit. Az is rossz volt, az igaz, de legalább nem udvarolt a feleségüknek, a leányuknak . . . Ez mégis csak hallatlan erőszakosság ettől a kormánytól, ilyen hirhedt nöcsábitót a nyakukra külden! De ezt már igazán nem türük. Fellázadnak. S ha a miniszter nem áll el szándékától, ugy megmutatják neki, hogy mind a négy kerületben csupa ellenzéki képviselőt hoznak be a küszöbön levő választáskor, csupa hangos torqu, miniszterbuktató legényeket . . .

Menten meg is választották egy szükebb bizottságot s ennek teljhatalmat adtak, hogy mindannyiuk nevében járjon el a veszedelem elhárítása céljából, a hogy legjobbnak gondolja a körülmények hatása alatt. Diszszónokul a vármegye tollát jelölték ki.

Már másnap délelőtt küldöttségileg felvonult a társaság Budapestre, — mert hogy azznap nem volt kihallgatás, azt az asszonyaik előtt bölösen

s nemzeti szempontból is milyen hasznos munkát végez, ha beleül a jól dotált bosnyák közhivatalokba, a helyett, hogy itthon meddő protekciójahátszatra fecsérelje az idejét? Tartunk tőle, hogy a bosnyák közigazgatásban azért akad olyan kevés magyar hivatalnok, mert közülünk alig találkozik azokra a hivatalokra pályázó. A Száván tulra nem terjed a mi társadalmunknak sem a figyelme, sem a tettereje. Iparosaink nem is gondolnak a bosnyák piacra. Kereskedőinknek csak most jutott eszükbe, hogy mégis jó volna tán odalent széjjelnézni. Az ugynevezett úri osztály pedig azt hiszi, számkivetésbe megy, ha ott közszolgálatot vállal. Kissé éhfeletlenek vagyunk, no meg túlságosan lomhák. A fűgőbb osztrák pedig időközben elarázta Boszniát iparával, kereskedelmével és intelligenciájával s úgy megveti ott a lábát, hogy többé ki sem szoríthatjuk, mire megjő a jobbik eszünk. Akkor aztán szidni fogjuk Kállayt s élünk lomhán és éhfeletlenül tovább a magunk lomhaságának és éhfeletlenségének.

Visszatérve az imperiális ábrándokra, ki mondjuk újra, hogy nem kérünk Boszniából. Van nekünk itthon meghódítani valónk elég. Van Magyarországon elég idegen, aki nem tud magyarrá lenni s elég renitens, aki nem akar magyarrá lenni. A pángermánok ajándékát határozottan visszautasítjuk. Az imperiális hőbort kedvéért nem fogjuk a Szent-István birodalmában működő centrifugális erőket szaporítani.

BELFÖLD.

A borsodi alispán. Mai lapunkban már megemlékeztünk röviden Borsodvármegye tegnapi közgyűléséről, amelyen felolvasták a belügy-miniszternek *Larnay* Gyula alispán fegyelmi ügyében hozott rehabilitáló határozatát s amelyre a törvényhatósági bizottság túlnyomó többsége imponáns módon szolgáltattott elégtételt a méltatlanul meghurcolt alispánnak. Mai rövid közleményünk kiegészítései tudósítók a következőkben számol be a közgyűlés részleteiről:

Borsodvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésében fényes elégtételt adott dr. *Tarnay* Gyula alispánnak azon minősíthetetlen támadásokért, amelyben közel öt hónap óta része volt. A megyei közgyűlés ugyanis 156 szóval csekély 19 ellenében helytelenítette, elítélte azon modort, amelylyel dr. *Tarnay* alispán egyéniségét meghurcolták s a

elhallgatták. — Harmadnap délután aztán végre mégis csak előadhatták panaszukat. Miután a képviselnők, zöld posztóval bélelt ajtó betették maguk után, a diszszónok ügyes, fordulatokban gazdag beszédében — melynek érvérelése oly alapos volt, mint a Tibullus Kherintushoz" — a IV-ik könyv 13. oldalában — kifejtette, hogy nekik ő méltósága becses személye ellen semmi kifogásuk nincsen, hogy lehet igen jó patrióta, nemeskeblű emberbarát, elhiszik róla azt is, hogy sokat fog tenni a kisparosok érdekében, — de azt hallották fölöle, hogy erkölcsiség tekintetében nem a legjobb hírnévnek örvendő s ennek folytán kéri, hogy — boldogítsanak vele más vármegyét.

A kormányelnök, aki épp olyan furfangos volt, mint amilyen szíves házigazda, egyszerre meglátta, hogy hol a bibi. Mosolygva fogott velük kezét s miután orákulumszerű mondásai kissé megnyugtatták a küldöttség tagjait, még meg is hívta őket egy eszébe teára a privát szalonjába.

A kandallóban vígan lobogó tűz előtt worcester-csészékben szolgálták fel a párolgó, illatos italt.

A kormányelnök kacagató adomákat beszélt el a bizottság tagjainak a vármegyei életből, a kis városokban uralkodó kicsinyes felfogásokról és előítéletekről, közben-közben idegesen pillantott az órájára is, s onnan az ajtóra. Nyilvánvaló volt, hogy várt valakit.

A bizottság feje, a főjegyző már maga is észrevette ezt, s intett társainak, hogy itt az idő a távozásra.

Ő excellenciája azonban egyszerre oly szívesen, oly meleg hangon tartóztatia őket, hogy gorombaság nélkül lehetetlen lett volna elmenniük. Pedig egyikük-másiknak találkája is volt régi ismerőssel, akit hét-nyolc hónap óta nem látott, néhány pedig még nem végezte el a kommissziókat, melyeket felesége, anyósa, vagy a leányai reá bízta. Az esti vonattal pedig már haza kellett utazniuk, s még előbb el akartak

méltatlanul meghurcolt alispánnak általános lelkesedés mellett bizalmat szavazott. Okot erre a m. kir. belügy-miniszter másodikok jogérvényes határozata szolgáltattott, amelyben az ismert Berzeviczy-féle 20 vádpont közül csupán öt pontot tart fenn a miniszter. Ezek megítélésében is a legenyhébb álláspontra helyezkedik s elismerve az alispán jóhiszeműségét, védekezésének helyességét — mindent összevéve, hivatali jelentéktelen szabálytalanságért, dorgálásra itéli.

A rendelet felolvasása után *Majthényi* Ádám cs. és kir. kamarás, megyebizottsági tag egy helyesen megokolt beszédben kiemelve azt, hogy az alispán terhére rótt szabálytalanságok kicsinyiségek, melyek becsületét nem érintik; a súlyos vádak alpnékiüliek, sőt egyéb eredményes alispáni működésért a rendelet még dicsőségére emeli ki, ennélolva indítványozza, hogy a személyes hajszát itélje el a közgyűlés s az alispánnak szavazzon bizalmat. S erre nézve a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

A vármegye elítéli a megye alispánja ellen hónapok óta indokolatlanul és méltatlanul folytatott hajszát, tiltakozik az erőszakoskodó és az önkormányzatot veszélyeztető meghurcolás ellen, amelyből a megye minden önkormányzati tényezőjének bőven kijutott és amely a megyei ellenőrzés jogos és üdvös módját ignorálta. Tudomásul veszi a fegyelmi véghatározatot és nemcsak az alispán eddigi működése, de a miniszteri indoklás alapján is feltétlen bizalommal viseltetik az alispán személye és működése iránt.

Az indítvány mellett zajos helyeslés közben szólaik fel *Lichtenstein* József, *Elek* Kálmán. Ellene zajos „eláll” közbeszólásokkal tarkítva *Kubik* Béla és *Melzer* Gyula beszéltek.

Báró *Vay* Elemér főispán a kérdést a felszólalásokkal kimerített látván a benyújtott kérelemhez képest névszerint való szavazást rendelt el. Ennek eredménye a fentebb jelzett lényes győzelem, mely dr. *Tarnay* Gynának 156 szavazattal 19 ellenében a legbecesebb erkölcsi elégtételt, a közbizalmat adta meg, a személye ellen indított hajszát intézte, *Berzeviczy* Györgyöt és *Melzer* Gyulát pedig a legerélyesebb hangon elítélte.

Végül a bizalom e fényes megnyilatkozásért dr. *Tarnay* Gyula mondott viharos éljenzés mellett köszönetet.

Az Ugron-párt Zalában. A *Bartha* Miklós elnöktele alatt álló függetlenségi párt mult vasárnap Nagykanizsán tartotta szervezkedő gyűlését. A gyűlésre lerándultak *Bartha* Miklós, *Holló* Lajos és *Molnár* Jenő országgyűlési képviselők is továbbá *Bartók* Lajos, *László* Pál stb. Miután *Holló* Lajos ismertette a függetlenségi párt törekvéseit, *Bartók* Lajos beszélt a néphez és a többi közt fölemlítette azt is „a mai állapotok jellemzésül”, hogy „Budapestben több mint százezer ember (!) valja magát német állampolgárnak” és hogy nem ismeri senki *Petőfi*, *Vörösmarty*, *Arany* költészetét. Beszéltek még *Bartha* Miklós, *László* Pál,

bucsuzni azoktól a jó kis színésznőktől is, akikkel tegnap este vacsoráztak . . .

A főjegyző pláne nagy kinokat állott ki: vadonatúj lakkeipő volt a lábán, amelyet csak néhány órával előbb vásárolt Agulárnál . . .

De hát nagy dolog az, mikor a kegyelmes ur maraszt valakit. Alig várják, hogy ezt otthon elmondhassák! Hogy fogják ezért irigyelni őket az egész vármegyében! *Ésért* már mégis érdemes itt maradni, ha még százszor olyan fényesek is azok a szemek, a melyeknek a tekintetétől még egyszer meg akarunk részegedni . . . A kormányelnök pedig csak beszélt, egyre beszélt. A szavak lusta hömpölygéssel ömlöttek az alakáról; olyan lassan, mélyen, meggyőződéssel, mintha el akarnák előbb alatni a hallgatóikat, hogy azután álmukban megfullasztásuk. Ismételtlen hangsúlyozta, hogy a partikuláris érdekek el kell tűnni, hogy minden a közös mederbe helyezkedhessék. A vármegyei uraknak néhez, de nem áldástalan a szerepük: ők a társadalom igahordói, de hiszen a becsületes munka imádság . . .

A bizottság tagjai már egytől-egyig túlkön ültek; nem bírták elgondolni, hova fog ez vezetni. Csak a főjegyző fejében támadt homályos gyanu: ő excellenciája — általa érthetetlen okból — *ki akarja beszélni az időt* . . .

A dolog már kezdett türehtelenné válni, midőn egyszerre az inas ketté huzta az ajtófüggönyt s tiszteletteljesen beszélt:

— Nagyságos Gerő György képviselő ur. A kegyelmes ur area csupa mosoly lettegy-szerre, a küldöttség tagjai pedig izgatottan ugráltak fel helyeikről s védelmi állásba helyezkedtek. Komor, mogorva areuk egy boer generálisba is belehipnotizálta volna a menekülés vágyát, de Gerő Györgyöt nem sikerült megfélemlíteniük. Legedesebb mosolyával közeledett ő excellenciája felé s szölt:

— Parancsolta velem, kegyelmes uram, — itt vagyok.

Ő excellenciája a kezét dörzsölte.

— Kérlek, kedves barátom, mondta — ezek

Sümegei Vilmos, mire a gyűlés szervezte a pártot és elhatározta, hogy *Holló* Lajost léptette föl képviselő-jelöltnek. A gyűlés folyamán felolvasták *Ugron* Gábor üdvözlő táviratát.

Választási megalalmak. A nagyajtai választókerület szabadelvűpártja *Zahuczky* Gyula elnöktele alatt gyűlést tartott, amelyen a jövő ciklusra egyhangulag ismét *Weiss* Berchtoldot, az eddigi képviselőt jelölték. *Weiss* Berchtold megválasztása egyhangú lesz, mert nagyon népszerű a kerületben.

Nagy-Küküllő-vármegye *kóhalmi* választókerületének száz végrehajtóbizottsága június 9-én Kóhalmomban, a kerület székhelyén *Abraham* Frigyes homoródi ev. lelkész, káptalansági dékán elnökével igen látogatott s élénk lefolyású értekezletet tartott, amelyen beható vita után kormányparti szabadelvű jelölt felépítését határozták el s egyhangulag, nagy lelkesedéssel újból *Pildner* Ferencot, a kerület mostani képviselőjét jelölték. Ugyancsak öt kandidáltak a száz nemzeti egyetem június 17-iki közgyűlésébe is a régi *kóhalmi* szék képviselőjül, amely tisztelet eddig is ő töltötte be. *Pildner* Ferenc mindkét jelöltséget elfogadta és nagy lelkesedés közöt kijelentette, hogy amint eddig, úgy a jövőben is hűen fogja követni a száz nemzeti program alapján a szabadelvűségnek *Szell* Kálmán és kormánya által fenneltogott zászlaját. — A *kóhalmi* kerület számos magyarai közétségnek választói — mint ezelőtt öt évvel, úgy ez alkalommal is — előrelátólag hozzá fognak járulni a százok határozatához és jelöléséhez, úgy hogy *Pildner* Ferencnek újból való megválasztatása kétségtelen.

Bereczken a szabadelvűpárt *Finta* János elnökével népes gyűlést tartott. *Szini* Albert meleghangú ajánlatára egyhangulag dr. *Neumann* Armin, az eddigi országgyűlési képviselőt kiáltották ki jelöltnek. *Szell* Kálmán miniszterelnöknek és *Podmaniczky* Frigyes pártelnöknek üdvözlő táviratot küldtek.

A delegációk vége.

Budapest, június 11.

Mindakét delegáció forma szerint is bevégzte ma tanácskozásait. A magyar delegációnak a tegnapi elfogadott javaslatok harmadik olvasásán s a határozatok hitelesítésén kívül még érdemleges tanácskozásra is akadt anyaga. Ugyanis *Szilágyi* Dezsőnek négy olyan propeziója volt, amely a delegáció technikáját helyesebbé, alkotmányos szempontból kifogástalanabbá teszi. Formális indítványt csak az egyikre nézve tett, amely úgy szölt, hogy ezental az expozévegyék fel az országos bizottság hivatalos iratai közé. A második, amely szerint a delegációhoz és bizottságaihoz beadott minden írásos előterjesztés a delegáció irataihoz csatolandó, a harmadikat, amely a boszniai költségvetéssel együtt az előző év zárószámadásainak a betérjesztését is kívánja s végül azt, hogy a delegáció iratait az országgyűlés irataival együtt kezeljék: csak mint kívánságot terjesztette

az urak itt jövődöbéli vármegyéd küldöttségét képviselik — és sorra megnevezte a delikveneket.

Azok zavarodottan hajoltak meg. Most már igazán nem tudták, mittevék legyenek, de homlokukról mintha egy láthatatlan kézletörülte volna a gondterhes felhőket . . .

Gerő Gyurka néhány lekötöző szót váltott velük, azután a kormányelnökkel a szoba hátrébe vonult. És amint így háttal állt a küldöttség tagjai felé, egyszerre előtűnt gondosan fésült, ligetes fakó haja, vörös tarkója, keskeny, hajlott vállai, s affektált orrhangja fáradt rezgésekben szelte át a szobát.

. . . Azok ott a kandalló előtt — összemolyogtak.

Hát ez volt a félelmetes nőcsábító, ez a vézna termetű ifju-agg! Ennek a hire töltötte el aggodalommal a szívüket s hajította a vért az asszonyaik arcába! Ez az tehát: az új főispán, akit vissza akartak utasítani, mert feltették tőle tüzhelyüket, feleségük, leányuk nyugalalmát! . . . De hiszen ez mesebe való abszurdum! Itt óriási félreértés van, amelyet okvetlenül jóvá kell tenni, addig, míg nem késő . . .

A főjegyző, a legbátrabb valamennyi között, rövid tanácskozás után most előlépett. Egy kissé zavarban volt ugyan, de azért mégis végigmondta a mondókáját. Azt tudniillik, hogy őket a megye székhelye küldte ki a város intelligenciája nevében, hogy örömlenek és meglepődésüknek kifejezést adjanak, amiért a kormány választása ily derék és érdemben kiváló férfira esett, mint amilyent Gerő György ur ő méltósága személyében küld hozzájuk vezetőül a legmagasabb királyi kegy . . .

Egy kissé félszegen nézett a kormányelnökre, de az éppen nem árult el csodálkozást. Sőt ellenkezőleg: beszéde alatt többször helyeslőleg bólintott fejével és bátorítólag mosolygott. Mosolygott még akkor is, mikor végre kitessékelve őket az ajtón, megvergette a visszamaradt Gerő vállát, s így szölt:

— Ezt jól megcsináltuk, Gyurkám!

elő Szilágyi, de ezekhez a kívánságokhoz a közös kormány és természetesen a delegáció is hozzájárult.

Délután volt a záróülés, amelyen a határozatok egyezőségét konstatálták és a szokásos udvariasságokat elvégezték.

Részletes tudósításunk így szól:

A magyar delegáció.

A közügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt tíz órakor gróf Szapáry Gyula elnökle alatt ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről Kállay Béni közös pénzügyminiszter, báró Kriegerhammer közös hadügyminiszter. A magyar kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és gróf Széchenyi Gyula ő felsége személye körüli miniszter. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az országos bizottság a tegnapi ülésben megszavazott összegeket és elfogadott határozati javaslatokat harmadszori olvasásban is megszavazta.

Elnök bemutatta az osztrák delegáció elnökségének átiratát az osztrák országos bizottságban tegnap hozott határozatokról. Tudomásul vétetik. Megszavazta azután az országos bizottság a delegációnak június 2-től június hó 14-ig bezárólagos költségvetését.

(Szilágyi indítványai.)

Szilágyi Dezső a következő indítványokat terjesztette elő: Határozza el az országos bizottság, hogy a külügyminiszteri előterjesztéseket, amelyek alapját képezik a tárgyalásnak és a jelentésnek, hiteles szövegben az országos bizottság hivatalos iratai közé felvegyék. (Helyesítés.) Másodsor, hogy az országos bizottsághoz, az albizottságokhoz és a kiküldött külön bizottságokhoz érkező beadványok, előterjesztések és irrott indítványok a jeentessel együtt bemutatásnak és az országos bizottság irataihoz csatoltassanak; végül azt az óhaját fejezi ki, hogy a közös kormány terjesztesse elő a boszniai zárszámadásokat is tájékoztatásul, épp úgy, amint az előirányzatot előterjeszti. Erre néve azonban indítványt nem terjeszt elő. Kivánatosnak jelzi végül, hogy az országos bizottság iratai, melyek jelenleg a külügyminisztériumban kezeltetnek, a magyar országgyűlés többi irataival együtt kezeltesse; amennyiben e tőlog rendelkezése és gyakorlati keresztülvétele bizonyos tárgyalásokat kíván, legcélszerűbb volna, ha a közös kormány s a magyar minisztérium megfelelő érintkezésbe lépnek és e tekintetben határoznak.

Gróf Keglevich István azt a kérés terjeszti elő, hogy a közös kormány a delegáció elé szánt előterjesztéseket, amelyek rendszerint az utolsó percben kapnak meg, kiküldésük előtt a zárszámadásokat, juttassa korábban a delegátusokhoz.

Gróf Szécsen Miklós osztályfőnök a külügyminiszter nevében kijelenti, hogy a külügyminiszter nem lát semmi nehézséget fennforogni azért, hogy exponéjának szövegét, illetőleg annak fordítását a delegáció elnökének rendelkezésére bocsássa. Ami az irattár kérdését illeti az iratok tényleg a külügyminisztériumban kezeltetnek és mindenképpen rendelkezésére állnak. A külügyminisztériumban kezeltetnek azért, mert ez szokta két hivatalnokát kiküldeni a delegáció irodájának vezetésére és a két delegáció s a közös kormány között az összekötés fenntartására Természetes azonban, hogy miután ezek az iratok az országos bizottságot, illetőleg a magyar országgyűlést illetik, arról rendelkezni csak az országos bizottság illetékes és ez ellen a külügyminiszternek semmi észrevétele nincsen.

Münich Aurél szükségének tartaná, hogy a delegáció iratai ne csak Bécsben, hanem Budapesten is rendelkezésre álljanak.

Szilágyi Dezső megjegyzi, hogy ez esetben az iratokról niteles másolatok volnának szükségesek, ami nagy nehézségekkel járna. Sokkal egyszerűbb megoldás a Bécsben levő iratok, ha azokra Budapestre szükség van, távirati úton Budapestre kéri.

Rakovszky István azt az eszmét amelyet Szilágyi előadott a következőkbe formulázva terjeszti az országos bizottság elé: Az országos bizottság felhívja elnökét, hogy a külügyminiszter által az országos bizottság albizottságban tett előterjesztését hiteles magyar fordításban vagy szövegben az országos bizottság iromáival közöltesse. Azért mondja, hogy „vagy szövegben” mert jöhet idő amikor magyarul adjak elő az országos bizottságnak az expozé.

Szilágyi Dezső nem látja szükségét forma szerint való határozathozatának, annál kevésbé, mert az országos bizottság és a külügyi kormány egy véleményen vannak.

Rakovszky István nagy külsőpséget lát abban, ha egyszerűen elfogadjunk valamit, amiből a külügyminiszter képviselője is hozzájárul, mert ez csak egy ad hoc határozat, vagy pedig ha határozatot hozunk; mert ha az országos bizottság egy határozati javaslatot elfogad, az érvényben marad mindaddig, amíg ellenkező határozattal az országos bizottság ezt a határozatot meg nem dönti.

Pulsky Agost szerint Rakovszky határozati javasata semmivel sem erősebb, mint Szilágyi, mert minden delegáció csak ad hoc határoz, ezért Szilágyi indítványát pártolja.

Az országos bizottság ezután elfogadta Szilágyi indítványait, hogy t. i. a külügyminiszter előterjesztése a külügyi helyzetről hiteles példányban a bizottságnak adassék és az irományokhoz csatoltassék, továbbá, hogy a bizottsághoz, az albizottságokhoz és a kiküldött külön bizottságokhoz intézett beadványok

az iratokhoz csatoltassanak. Rakovszky István indítványa e szerint eslelt.

Ezután az elnök a legközelebbi ülést déli 12 órára tűzi ki, melynek napirendjén lesz az egyeztető hetes albizottság jelentésének tárgyalása, a most hozott határozatok végleges megszavazása és a delegáció ülészekének berekesztése.

Ezzel az ülés 10 óra 45 perckor véget ért.

Déli 12 órakor ismét összeült az országos bizottság, tekintettel azonban arra, hogy az osztrák országos bizottságtól még egyes üzenetek nem érkeztek meg, az elnök az ülést fél kettőig felfüggesztette.

(Záró ülés.)

A délutáni ülést gróf Szapáry Gyula elnök két óra után nyitotta meg. Bemutatta ezután az osztrák delegáció elnökségének átiratát, melyben arról értesíti a magyar országos bizottságot, hogy az osztrák delegáció a két országos bizottság határozatait teljesen megegyezőnek és összhangban levőknek találta.

Münich Aurél előadó betérészt ezután az egyeztető albizottság jelentését, mely szerint az albizottság konstatálta, hogy a két országos bizottság határozatai között eltérés nincs, ennek következtében ezek végleges szövegükben elfogadhatók és legfeljese szentesítés alá terjeszthetők. Ezután az országos bizottság az előző ülésben hozott határozatokat vég szerkesztésükben is elfogadta és azok a miniszterelnök után ő felsége elé fognak terjesztetni.

Kállay Béla közös pénzügyminiszter: A közös kormány előterjesztéseinek gyors és kedvező elintézéséért és újból is tapasztalt áldozatkészségéért ő felsége parancsából és nevében a legfelsőbb köszönetet és elismerést tolmácsolja, (Eljenzés) továbbá egy a maga, mint közös minisztertanács nevében, az országos bizottságnak azon előzettségéért és bizalomért, melyet újból ez alkalommal is tanusítottak a közös kormány iránt, hálát és köszönetet nyulvánit. (Eljenzés).

Dessewffy Sándor csanádi püspök köszönetet mond a delegáció nevében a közös kormány tagjainak, az országos bizottságnak és albizottságainak. továbbá a delegáció elnökségének és tisztj karának, főként gróf Szapáry Gyula elnöknek. Köszönetet mond továbbá az albizottságok elnökeinek és előadóinak.

Gróf Szapáry Gyula elnök kijelentette, hogy az országos bizottság azon szavakat, amelyeket a közös pénzügyminiszter ő felsége nevében mondott és azon elismerést, amelyet ezen bizottság irányában kifejezett, hódolat teljes tisztelettel fogadja. (Eljenzés).

Ezután köszönetet mond a csanádi püspöknek nyilatkozatáért, a közös kormányának előzettségéért és a delegáció tagjainak támogatásukért. Szavait a király éltetésével fejezi be. (Eljenzés).

A jegyzőkönyv hitelesítése után véget ért az ülés.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció is ma tartotta az utolsó ülést ebben az ülészekben. Az osztrák és a magyar delegációban hozott határozatok egybehangzásának konstatálása után gróf Goluchowski közös külügyminiszter ő felsége nevében köszönettel és elismeréssel adózott a delegációnak hazaflás működéséért, ugyanint a közös kormány nevében az iránta tanusított bizalomért.

Lobkovits herceg, a delegáció elnöke, köszönetet mond a delegátusoknak ügybuzgalmaukért. Az elnök végül azt kívánta, hogy az illetékes tényezők jövőre módot keressenek arra, hogy a delegáció és parlament ne tarissanak egyidejűleg üléseket.

KÜLFÖLD.

Éjfélvi vihar a Reichsrathban. A botrányok félszékében az osztrák Reichsrathban tegnap éjjel utoljára üléseztek ebben az ülészekben. Botrány nélkül ez az utolsó éjféli ülés sem végződhetett. Esti tízenegy óra volt, mikor az interpellációkra került a sor.

Schönerer megjegyzi, hogy a parasztek érdekében ismét semmi sem történt. Több száz millió az adósság és időzetre senki sem gondol. A vámk megszüntetésére azonban nincsen pénz a kormányban.

Az elnök felszólítja szónokot, hogy térjen a tárgyra.

Schönerer a földmívelésügyi minisztert támadja, aki helyét betőteni nem tudja s követeli, hogy csapják el; állítsanak helyére valami tehetségesebb hivatalnokot. (Közbekiáltások jobbfelől: Mi van az interpellációval?)

Luenger: Elnök ur, interpelláció ez? (A nagynémetek közbekiáltoznak: Bécs szemfényvesztője! Holnap érkezik a müncheni Variété-színház!)

Luenger (az elnökhöz): Ugyan ne féljen már Schönerertől, hanem, cselekedjék a házszabályok értelmében.

Kutschker (Luenger felé): Jobb lesz, menjen a wurstliba!

Luenger (az elnökhöz): Minek ül hát akkor ott? (A nagynémetek feléről odakiáltja valaki neki: Kuss!)

Schönerer a parasztosztály fölégelését hangsúlyozza.

Stein (a keresztényszocialisták felé kiált): Fel-sült európérek! Pöfeszkedők!

Luenger: Stein ur menjen Steinba!
Klofac azt kérdi, igaz-e, hogy a miniszterelnök kikötötte, hogy Prága polgármestere németül üdvözölje a királyt?

Elnök felszólítja szónokot, hogy térjen a tárgyra.
Luenger: Ugy-e, hát ez a maga részrehajlatlansága! Most már van bátorsága!

Elnök (izgatottan): Nem tűröm, hogy dolgomba avatkozzanak!

Fressl arról beszél, hogy szláv munkásokat kiutasítottak Németországból és sértő szóval illeti közben a német császárt. Minthogy nagyon soká beszél, az elnök ismételtelen is felszólította, hogy térjen a tárgyra, végre pedig megvonja tőle a szót és a német császár megsértése miatt rendre utasítja.

A napirenden szerepelt összes tárgyak elintézése után az elnök záróbeszédében megjegyzi, hogy az osztrák parlament egyik legemlékezetesebb eseménye előtt állnak a képviselők és hogy egész sor olyan nagyfontosságú törvényt alkotott, amelyek igen hasznosak lesznek a népre. Azt a reménységét fejezi ki, hogy a ház munkádkedve öszre, az új ülészek megkezdésekor sem fog csökkenni. (Tetszés.) Az ülés éjféli 12 órakor végződött.

Boerok és angolok béketárgyalása.

Botháné Londonban s maholnap Brüsszel mellett, Krüger villájában tárgyal a dél-afrikai háboru befejezése dolgában, Dél-Afrikában pedig Kitchener és a boer vezérek közt folyának fontos tárgyalások Standertonban, ahova Kitchener a parancsnokokat meghívta. Mint londoni táviratok jelentik, a boer vezérek és Krüger közt süü táviratváltás folyik a békekötés érdekében. Kitchener azonfelül lehetővé tette a durbani hollandus konzulnak, hogy Blud tábornokkal és Botha magántitkárával tanácskozzék. Látnivaló, hogy a dél-afrikai angol generalissimus minden lehetőséget elkövet, csak hogy megkönnyítse a békekötést, amely kisegitené az angol hadsereget szorult helyzetéből. A boer vezérek Standertonban maradnak, míg Krüger végleges válasza meg nem érkezik.

Hogy a boerok nem szorulnak most oly mértékben a békére, mint az angol hadsereg, arra vall az a brüsszeli hír, amely szerint a boer vezérek keleti Transvaalban Schalk-Burger elnökével hadi tanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy a háborut a legnagyobb energiával folytatni fogják.

Ez a hír nem rimel az előbbiekkal s azt mutatja, hogy a boerok nem hajlandók bármiféle békefeltételt elfogadni, hanem csak a teljes függetlenség alapján hajlandók az angolokkal szóba állani.

Egy berlini újság ma reggel azt a szenzációs hírt közölte, hogy a francia és orosz kormány Edvárd király kívánságára közvetítő lépést tett a délafrikai háboru befejezésére. Ezt a hírt még egy helyről sem erősítették meg.

Hága, június 11.

Boesoten, a dél-afrikai köztársaság követségének titkára az itteni lapok képviselői előtt Krüger elnök nevében kijelentette, hogy Krüger semmit sem tud a boer vezérek és Lord Kitchener közt a Standard mai jelentése szerint folyó tárgyalásokról. Ha ily tárgyalások csakugyan folyamatban volnának, ebben neki nincs része.

Brüsszel, június 11.

Krüger Hágában fogja bevárni Bothánét, Leyds pedig Ostendéig elöbe utazik.

Itt azt híresztelik, hogy Botháné békekötést fog ajánlani Krügernek az önkormányzat teljes biztosítékai fejében s állítólag ezzel Botha kívánságát fogja tolmácsolni Krüger előtt.

A marokkói kérdés. A Figaro a külföldi lapokban megjelent híresztelésekkel szemben autentikus információk alapján kijelenti, hogy a francia kormány most, hogy Pauzet meggyilkolásáért kellő elégtételt kapott, Marokkóval szemben nem követhet más politikát, mint a státuszkvó fönntartásának politikáját. A marokkói határon intézkedéseket tettek, hogy a francia területre való betérés megakadályozzák és a határt minden sértés ellen megvédjék. A marokkói kérdés most el van intézve és csak újabb incidensek vethetik újra felszínre.

Bulgária nem fizet. A szófiai államkassza üres: Bulgária már hónapok óta nem fizeti az állami hivatalnokokat, a fejedelemség példáját követte a főváros: Szófia városi hatósága is bezsűntette a fizetést, a kölcsönkötvények szelvényeit amugy sem váltja be már hónapok óta. Így állanak a pénzügyek Bulgáriában. Hogy mit kell ily viszonyok közt tenni, a felett hosszasan tanácskozott a pénzügyi bizottság. S végre azt sütötte ki, hogy az állami hivatalnokok fizetését musz szedelékkel le kell szállítani. Ebbe azonban a mi-

niszterek nem mennek bele, sőt valamennyien lemondással fejegetőznek a javaslat elfogadásának esetére. A bolgár miniszterek ugyanis jól tudják, hogy minő fontos szerepük van ott az államhivatalnokoknak a — képviselőválasztásnál.

A khinai bonyodalom.

Budapest, június 11.

Régóta nyílt titok már, hogy az Észak-amerikai Egyesült-Államok azzal fogják tetézni a khinai bonyodalom körül felmerült nehézségeket, hogy nem csatlakoznak a khinai kártérítés megfizetéséért való közös garanciához. Az Unió most már hivatalosan is értésére adta a többi hatalmasságnak ezt az álláspontját. Az okok között fölhozza az Egyesült-Államok elnökének alkotmányosan korlátozott hatalmát, amely lehetlenné teszi ilyen közös garancia elvállalását. Az Egyesült-Államoknak e miatt az elhatározása miatt diplomáciai körökben nagy az érdekeltség a kártérítés kérdése tekintetében. Az érdekeltség a hatalmasságok nagy része nem hiszi, hogy a kormányok elfogadhatnák a hágai választott bíróság döntését.

Időközben némi nehezítés támadt Angliában Németországgal szemben a khinai bonyodalom ötletéből. Ennek a nehezítésnek a Times ad kifejezést. A city-lap tiltakozik Németország ama terve ellen, hogy Sanghaiban egyelőre még ott maradjon a német katonaság. Az ilyesmit Anglia az ő érdekéért való illetéktelen beavatkozásnak tekintené.

Németország khinai állásfoglalása különben foglalkoztatta tegnap az angol alsóházat is. Roberts Herbert azt kérdezte, van-e tudomása a kormánynak arról, hogy a hamburg-amerikai vonal igazgatója ugy nyilatkozott, hogy a társaság az Észak-német Lloyddal együtt gőzhajószolgálatot szándékozik szervezni a Jangce-folyón és hogy a hamburg-amerikai társaság Cing-tau, Csifu és Tiencin között már rendes szolgálatot rendezett be. Azt kérdezi továbbá, hogy a kormány megtesze-e minden intézkedést, hogy Angliának mostani domináló állását azokon a vidékeken biztosítsa.

Cranborne államtitkár a kérdés első részére azt válaszolja, hogy a kormánynak nincs tudomása erről a dologról. Ami pedig Anglia ottani domináló állásának fenntartását illeti, ezt a dolgot teljesen a kereskedők energiájára és tettejére kell bízni. A mellett azonban a kormány minden lehetőt el fog követni, hogy a kereskedőknek kedvező alkalmakat biztosítson, amennyire az angol kereskedelmi politika általános alapelveivel összeegyeztethető.

Berlin, június 11.

A Nordd. Allg. Zig. jelentése szerint Ferenc József király május 31-én Bécsből a következő táviratot küldte Waldsee grófnak:

A kelet-ázsiai szövetséges csapatok főparancsnokává való kinevezetése engem ószintén kielégített. Azért most, mikor az önre ruházott feladat szerencsés befejezése előtt áll és Európába készül visszatérni, legnagyobb örömmel szolgál, hogy önnek, kedves tábornagy, ehhez legmegelőbb gratulálhatók. A bizalmat, amelyet fennkölt császára sokszor kipróbált hadvezérébe vetett, ön a legsajátosabb viszonyok között a legdekasabbban kiérdemelte. Örültem neki, hogy kelet-ázsiai hajórajomnak a szárazföldön használt különítményei az ön parancsnoksága alatt állnak. Szívemből mondom önnek köszönetet minden gondoskodásáért. Tisztelem a fegyverbarátságot, amelyet ön mindenkor érvényre juttatott. Kísérje önt, kedves tábornagy, tovább is isten oltalma a jó ügy és vele legfőbb hadura szolgálatában.

London, június 11.

A Daily Telegraph jelenti Washingtonból: Ha a többi hatalmak nem követelnének újabb engedményeket a khinai hittérítők védelme tekintetében, Amerika megelégednék a jelenlegi szerződési határozatokkal. Csak az szükséges, hogy a fennálló szerződéseket tiszteletben tartásuk.

Sanghai, június 11.

Seymour tengernagy, aki tegnap megjelent az itteni China Association lakomáján, beszédében Sanghai jelentőségére utalt és azt mondta, hogy Sanghaiban nagy haderőt kell tartani, hogy az idegen hatalmasságok tekintélye alá ne szálljon a khinaiak szemében.

Tiencin, június 11.

A tiencini kereskedelmi kamara határozottan tiltakozik az ellen, hogy Tiencin újra átadják a khinai hatóságoknak.

Páris, június 11.

A minisztertanácsban Lanessan haditengerészeti miniszter bejelentette, hogy a khinai dandár haszászáltságát e hó 25-én kezdik meg.

Bécs, június 11.

Távirati jelentés szerint a Leopárd hadihajó Pecsodóba és a Mária Terézia hajó Vusungba érkezett.

HIREK.

Resicza.

A resiczai sztrájkolók ellen már fölállították a katonaság sorfalát, kivonták már a kardokat a föltűték a bajonetteket. A polgári társadalom békén alhatik. Nem lesz belőle baj. Azt a pár kötekedő, lázító, nyomorult munkást, akinek a csontján elaszott a hus és bőr, meg fogják fékezni a rend és az állami érdekek szent nevében.

A rend ugyanis az, hogy a község utcáin senki se ordítson, ne viesszorgassa a fogát a töke ellen. Az állami érdek pedig az, hogy a vállalatnak meglegyen a kellő, sőt kelleténél nagyobb haszna, ha mindjárt beleverzenek is azok az emberek, akik mindössze csak annyit lárnak, hogy ne vegyék el a száraz kenyereket. A Resiczára kivonult katonaság ezt a rendet védi és ezt az állami érdeket őrzi.

Tessék világosan, félreérthetetlenül bevallani, hogy részvényesek dividendáinak védelmére vitték ki Resiczára a fegyvereket; s ha csak egyetlen egy munkás vére serked is ki ott, ez a vér égbekiáltó büne lesz éppen annak a hatalomnak, melynek állítólagos védelmében kiontották.

Azt mondják, az osztrák államvasut a resiczai teleptől szeretne megszabadulni. Szép szerével nem tudja a magyar kormány nyakába varrni, hát botrányokat provokál. A botrány — ugy véli — majd rábírja a kormányt arra, hogy magához váltsa a telepet.

A botrány végén vérontás is lehet s ezt a vérontást állami fegyverek fogják előidézni. Azok a fegyverek, melyek a rend védelmére vannak a fiaink kezében, de nem egy osztrák társaság üzleti spekulációja érdekében; azok a fegyverek, melyek keservesen szerzett milliók árán készülnek az állami érdekek védelmére, de nem azért, hogy a nagy töke kicsinyes számításait mozdítsák elő.

A sztrájk erőszakos eszköz, — így tanítják a nemzetgazdasági katedrákról — következképpen erőszakkal kell leszerelni. Ez a tanítétel abban a bizonyos hatodik fiókban van, melyet a polgári tudományosság szép csöndesen kihuz s legott alkalmazza, mihelyt az ugynevezett „adott” eset fölmerül. Mint ahogy a gyomor-égés ellen bikarbonát kell venni. De kinek jut eszébe az, hogy a gyomor-égést nem mindig igazságos ilyen hitvány, semleges gyógyszerrel kuralni? Kinek jut eszébe az, hogy a sztrájk olykor a viszonyok szükségyszerű következménye s hogy olykor nem lehet puskagolyóval gyógyítani? A resiczai esetben világos, félreismerhetetlen, hogy ama nagy gyomorégés esete forog fenn, melyet a nagyfokú underodás okoz. Underodás attól a spekulációtól, mely a munkások érdekeivel és a méltányossággal mitsem törődik, ha saját üzleti érdekeiről van szó. Ebből az underból nem fogja kigyógyítani a munkásokat semmiféle puskagolyó, semmiféle szurony.

A munkásokat nem szuronyokkal kell kigyógyítani ebből a gyomorégésből.

G—A.

Budapest, június 11.

— BUDAPESTI NAPLO. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Izabella főhercegnő leányai-val, Mária Anna és Mária Henriette főhercegnőkkel ma reggel hosszabb üdülésre Franzensbadba érkeztek. — Szél Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, június 14-én, csütörtökön rendes kihallgatást tart. — Gróf Szapáry László fiumei kormányzó és dr. Mayländer fiumei podeszta ma a fővárosba érkeztek, hogy résztvegyenek a kereskedelmi minisztériumban most folyó tanácskozásokon.

— Ferenc József prágai útja. Prága nagy pompával várja Ferenc József királyt. A város díszítése tegnap óta nagyot haladt, a diadaliveken most végzik az utolsó díszítést. Leitmeritzből és Aussigből azt jelentik, hogy az előkészületek nagyban folynak, Aussigban nagy előkészületeket tesznek a kivilágításra, az elektromos-világításra és örömtűzek gyújtására. A Fremdenblatt jelentése szerint Koerber miniszterelnököt a király meghívta, hogy az udvari vonattal utazzék Prágába és a Hradsinba szálljon. Hartel és Rezek miniszterek szerdán reggel 8 órákor mennek Prágába, hogy a királyt a pályaudvaron üdvözöljék és a hivatalos ünnepegekben résztvegyenek.

— Nemesi előnév. Major Árpád nyugalmazott állománybeli vezérőrnagy magyar nemességének megerősítése mellett törvényes utódaival együtt a varanó-csemeynevi előnevet kapta a királytól. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— Vámbéry Ármán Edvárd királyánál. Vámbéry Ármán, a kiváló orientalistát, aki most Angliában időzik, tegnap magánkihallgatáson fogadta az angol király. VII. Edvárd még walesi herceg korából jó ismerőse a tudósnak, akit rendkívül barátságosan fogadott s nagy elismeréssel nyilatkozott a társalgás során Magyarország szellemi és anyagi haladásáról.

— Kegyelet. Izabella főhercegnő, Frigyes főherceg felesége, nemrégiben Budapestet járt s ez alkalommal fölkereste a budai koronázó templomot is. Dr. Nemes Antal apátplébános kalauzolta a fenséges asszonyt, aki megnézte azokat a misemondó ruhákat is, amelyeket Mária Valéria főhercegnő készíttetett boldogult Erzsébet királyné ruháiból. Ennek a látogatásnak érdekes következménye lett. Izabella főhercegnő, aminet nézi a misemondó ruhákat, az egyik fekete pluvialén valami pecsétet vett észre. Megkérdezte, hogy honnan támadhatott, de az apátplébános nem tudott felvilágosítást adni, csak mondta, hogy gondoskodni fog az eltávolításáról. A minap aztán dr. Nemes levelet kapott Széchenyi grófnőtől, Izabella főhercegnő udvarhölgyétől. Abban azt írja a grófnő, hogy a főhercegnő nagyon szeretné, ha ez idő szerint nem távolítatná el a pluvialéről azt a pecsétet, amelyről a templomban szó volt, mert szeptemberben átutazik Budapestet s akkor személyes felügyelete alatt ő maga intézi el a dolgot.

— Beck báró jubileuma. Báró Beck Frigyes tábornagynak, a vezérkar sokérműű főnöke ma töltötte be vezérkari szolgálatának 20-ik évét. A nevezetes évfordulót az ősz tábornok Segesvárt ünnepelte meg ahová erdélyi tanulmányútról ma érkezett meg. A házak nemzeti zászlókkal vannak fellobogóva. A pályaudvaron nagy közönség élén a polgármester üdvözölte Becket, aki Teutsch nagykereskedőnél volt elszállásolva. A király hosszú, meleghangú táviratban üdvözölte ma a tábornagyot. Üdvözölte még Vilmos német császár is, azonkívül több mint 200 üdvözlő távirat érkezett. A vezérkari főnöknél Bédy László főispán az alispán, a vármegye, a képviselő-testület, a hitelekezetek s még több testület tisztelettel. Délben diszebed volt a tiszteletére és este laklyás-zenét rendeztek. Beck Pénekig maradt Segesvárott.

— Bolgár Ferdinánd házassodik. Hivatalosan is megerősítik most azt a hírt, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem nemsokára házassodik. Jegyese Xenia montenegrói hercegnő, az olasz királyné huga lesz. A bolgár hivatalos lap legközelebb közli az eljegyzés híreit. Az eljegyzést — mint Szófiában beszélik — az orosz udvarnál ülik majd meg a jövő hónapban. A balkáni fejleményekre mindenesetre nagyfontossága a bolgár fejedelem eljegyzésének híre.

— A kalocsai érsek bérantja. Császáka György kalocsai érsek, mint írják tegnap kezdte meg bérantját a Bácskában. Először Szabadkán át B. Almásra utazott, hol lényesen fogadták. Szabadkán is ünnepeletésben vett részt. A vasuti állomásnál megjelent a város papsága valamint Mamuzsich Lázár polgármester, ki borszáddal üdvözölte a főpapot. Az érseket utjában Majorossy felszentelt püspök és Zundel Péter érseki titkár kíséri.

— Szegény gyermekek Lellén. Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, aki minden évben a balatonmelléki Lellén szokott nyaralni, a szünidei gyermektelep-egyesület panaszá dólglában a következő levelet intézte lapunk főszerkesztőjéhez:

Balaton-Lelle, 1901. június 10.

Kedves barátom! Becses lapod szombati számában a szegény lellei lakoságról leszedte a szentelt vizet. Pedig igaztalanul! Az idevalók már három éven át a legnagyobb előszeretettel és szíveséggel fogadták a nyaraló budapesti telepes gyermekeket. A múlt évben azonban, — amint hallomásból tudom, — a telepesek intézősége és az itteni községi előjáróság között valami pénzbeli differencia merült fel, melyet azonban a telepesek vezetősége végre rendezhözött. Hogy ma már ez is elismult, abból is kitűnik, hogy a telepes gyermekek újból Lellére jönnek.

Igaz híved és barátod

Hentaller Lajos.

— **Dr. Kovách Aladár.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület gróf Andrássy Aladár elnöklése alatt tartott választmányi ülésében betöltötte az intézet igazgatói állását, amely az érdemes Kresz Gézának halálával gazdátlanra lett. A választmány bizalma egyhangulag dr. Kovách Aladár főparancsnokot emelte a diszes és jelentős helyre. Az új igazgató már csaknem másfél évtized óta működik az egyesület körében. Már a szervezés munkájában is jelentékeny szerepet játszott ki neki, majd évek során mint az elhunyt igazgató főmunkatársa érvényesítette kiváló tudását és nagy munkarejét, utóbb pedig, amikor Kresz Gézát betegség sújtotta, a vezetés gondja és felelőssége teljesen reá hárult. Az egyesület felvirágoztatásának érdeme jó részben az övé, s nemes buzgalomát a király is olímerésben részesítette, amikor 1896-ban az arany érdemkeresztrel jutalmazta meg. Örömmel üdvözlöljük dr. Kovách Aladárt az emberbaráti egyesület igazgatói állásában, ahova való előléptetése csak eddigi kitűnő szolgálatainak természetes méltánylását jelenti. Megválasztásával kapcsolatosan említjük meg, hogy helyébe főparancsnokká dr. Aczél Károlyt, parancsnokká pedig dr. Viroztek Győzöt tették meg. Mind a ketten mindenkor ritka buzgósággal és lelkesedéssel vettek részt a mentők derék munkájában.

— **A leMBERGI GoluChowski-szobor.** Lembergől jelentik: A tartományi bizottság elhatározta, hogy a városi parkban június 27-én ünnepiesen leleplezik gróf GoluChowski Agenornak, Galícia volt helytartójának szobrát. Az ünnepre meghívják a GoluChowski-esaladót is, közte az elhunytak két fiát, gróf GoluChowski Agenor külügyminisztert és gróf GoluChowski Adám reichsrathi képviselőt, továbbá a tartománygyűlés tagjait, a kormányt és az önkormányzati hatóságokat.

— **Arany János emlékére.** Kegyeletes, szép indítványt adott be Biharvármegye jegyzőegyletének választmányához Tokay Elek körösszegapáti jegyző, az országos Arany-ünnepélyek eszméjének felvetője. A legnagyobb notáriusra, a szalontai jegyzőre, irodalmunk főbb büszkeségére, Arany Jánosra való emlékezés sugallta az indítványt, mely így hangzik:

Megújított mult évi indítványomat, mely szerint a vármegyei közszolgálati és közigazgatási egylet a központi egylet előtt tegye indítványba, miszerint az országos jegyzői egylet évi közgyűlése alkalmával Arany János Budapestben levő szobrát az országos jegyzői kar nevében koszorúzza meg és Arany János nevére pénzalapítványt létesítsen, mint azt már a most megújított mult évi indítványomban kifejtettem.

Terjedelmes s igen lelkes hangú megokolással nyújtotta be indítványát Tokay, melynek végén még a következő érdekes javaslatot teszi: A koszoru piros-fehér-zöld szalagjaira az első megkoszorúzásnál a következő szavak irassanak: Az első szalagra: „Az elveszett alkotmány” című munka megírójának. A másodikra: És az újra visszaszerzendő alkotmány megvédőjének. A harmadikra: Az országos jegyzői kar.

A szép indítványt megküldik az ország összes jegyző-egyleteinek.

— **Hegedűs Sándor Pápa.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délelőtt 11 órakor Sztéryni miniszteri tanácsos kíséretében Páparra érkezett. A pályaudvaron, mint levelezőnk táviratozza, Fenyvessy Ferenc főispán a városi tanács élén fogadta és üdvözölte. A pályaudvarról egyenesen Perutz Testvérek pamutszövő-, festő-, fehérítő-, kikészítő-gyára megtekintésére kísérelt át. A gyár a város által adott telepen épült, 224 szövőszékkel dolgozik, 212 alkalmazottja van és közülök csak 18 külföldi. Rövid idő múlva 600-ra fognak szaporítani a szövőszékek, 500 munkás fog dolgozni és ionógyár épül hozzá. Február óta van működésben. Hegedűs miniszter két óra hosszat időzött a gyárban és a gyártulajdonos Perutz testvérek és Gerstl igazgató kalauzolás mellett mindent alaposan megtekintett. Hegedűs miniszter 3 órakor visszautazott a fővárosba. A gyártulajdonosok a látogatás emlékére 2000 koronát adtak a város szegényalapjára.

— **Küldöttség a földmivélségi miniszternél.** Szegedy Elek biharmező-keresztési lelkész vezetése alatt a mai napon érkezett fel a fővárosba a Sebes-Kőrös mellékén levő községek képviselőletében 46 tagból álló küldöttség, hogy Darányi Ignác földmivélségi miniszternek memorandumot adjon be az új ártérkataszter alapján történt vízszabályozási költségek ellen, kérve a munkálatoknak hatályon kívül helyezését. A memorandumban ki van fejtve, hogy az ártérkataszteri munkálatok nem felelnek meg a vízszabályozás azon alapelveinek, mely szerint csak azon földdekre és csak oly arányban vet ki költségeket a társulat, amelyeknek használna és a mily mérvben használ. Kifogást tesz az eljárás ellen is. Egyszerminden feljajdul a vidék népe a mindentéle sulyos terhek alatt s kéri a minisztert, hogy mentse meg a pusztulástól. A miniszter a küldöttséget a holnapai képviselőházi ülés alatt fogadja.

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmányára ma délután ülést tartott Vési József országgyűlési képviselő enklése mellett. A folyó ügyeket Szatmári Mór főtitkár terjesztette elő. — Bemutatta Halmos János fővárosi polgármester átiratát, amely arról ad értesítést, hogy a főváros azt az akcióját, amelyet tavaly az idegenforgalom érdekében indított, folytatni fogja s reméli, hogy abban a magyar sajtó támogatja. A főváros törvényhatósága ebben az ügyben most ismétlen értekezletet tart s kéri, hogy abban az Ujságírók Egyesülete képviseltesse magát. A választmány Hoitsy Pál alelnököt kérte föl erre a képviseltesésre.

Schimmelpfenig tudakozó-irodája arról értesíti most az egyesületet, hogy ha az *Auskuufitei* szó helyes magyar kifejezésére kifizető pályázat eredménytelen maradna, az egyesület indítványozzon helyes magyar kifejezést, amelyet az egyesület segítő-alapjának számlá adományal fog viszonzni. Az ajánlatot tudomásul vették.

Liptai Károly hírlapíró az egyesület választmányához fordult a Nemzeti Színház igazgatójával való ismeretes ügyében. A választmány kimondotta, hogy — mivel az ügy a bíróság előtt folyamatban van — annak befejezéséig vele nem foglalkozik.

Végül Csizkay Lajos alelnök indítványára a választmány fölhatalmazta az egyesületi segítő-alap igazgatóságát, hogy Róna József művészettel tárgyalást folytasson, az iránt, nem lehetne-e a gödöllői Erzsébet-szobrot terrakottából kis alakban elkészíttetni s a kis szobrokat az egyesület segítő-alapjának avára árusítani.

— **Könnnyek.** Fialat asszonyteremtések sirták ezeket a könnnyeket, s méltóságos főrendi urak érzékenykedtek el rajtuk a tanácskozó házukban. Bésben történt az eset s az osztrák főrendeknek régen volt dolguk ilyen panaszkodókkal. Harmine virágáros leány és asszony ment el az urak házába követésben, s amikor meglátták a nagy urakat, odamentek egyikhez is, másikhoz is és rimánkodva, sirva beszéltek nekik, hogy a most készült ipartörvény-javaslat egy pontja halálos veszedelemmel fenyegeti őket, mentse meg őket ettől a veszedelemtől. Mert ha törvény lesz a javaslatból, akkor ők virágárosnők — több százan — nem árulhatják többé az utcán, keresetforrásuk legfőbb helyén a virágjaikat. Zokogtak is némely virágárosok, ahogy panaszkodtak, és csókolgáltak is a méltóságos urak kezét. Azok biztatták őket, hogy töröljék le a könnnyeket, majd összel, amikor a javaslat eléjük kerül, megvédelmek őket. Addig különben is nyugodtak lehetnek a virágárosnők, mert a kereskedelemügyi miniszter, akinél szintén jártak, biztosította őket, hogy a javaslatot ebben az állásukban úgy sem intézi el.

— **Elhunyt angol írók.** Londonból jelentik, hogy ott két neves író halt meg a napokban. Az egyik Walter Besant, aki nálunk regényei révén ismeretes íróként, a másik pedig Buchanan Róbert. Besant 1838-ban született Portsmouthban; eleinte teológiát tanult s utóbb hat esztendőig volt tanára a Mauritiusz-szigetbeli Collège Royal-nak, míg végre a régi francia költészet tanulmányozásában állapodott meg. Tanulmányainak eredményével több kötetben számolt be. Az 1872-ik évben Rice J.-vel szövetkezve, az ugynevezett *Besant-Rice Novels* című elbeszélésgyűjteményt adta ki, amelynek novellái közül néhányat drámává is alakítottak. Hat évvel ezelőtt lovagi rangra emelte Viktória királynő. — Buchanan Róbert 1841-ben született s a glasgowi egyetemen végezte tanulmányait; költői hírért már kora ifjúságában alapította meg. A porosz francia háború hatása alatt a drámával is kísérletezett, megírván *Napoleon fallén* című drámáját, amelynek harmadik részében Bismarck a hős. Ezt a művét számos egyéb drámája, vígjátéka s néhány epikai műve követte. A regényírás terén már 1876-ban híre tett szert Buchanan *The shadow of the sword* című háromkötetes művével. Ezt a regényt további tízennyolc, javarészt több kötetes regénye követte. Népszerűvé drámái tették Buchanan, aki utóbbi időben a *Daily Telegraph*-nak volt dolgozótitkára.

— **Magyar tüzoltók berlini nagykövetségénél.** A berlini nemzetközi tüzoltó-kongresszuson résztvevő magyar tüzoltók dr. Öváry Ferenc orsz. képviselő, dr. Szily József és Lukács Gyula főparancsnokok vezetésével tegnap tisztelegtek Szegény-Marich Lászlónál, monárkiánk berlini nagykövetségénél, aki a tisztelőket igen szívesen fogadta. Tegnap tartottak gyakorlatot a berlini királyi hivatásos tüzoltók a nemzetközi tüzoltó-kongresszus összes tagjai előtt. A császári palotának a mai napra programmba vett megtekintése, mint nekünk Berlinből jelentik, felsőbb paranos következtében elmaradt.

— **Szerencsétlenül járt turisták.** Griesből táviratozzák, hogy Schrotten és Nauer bozeni turistákat a mentő expedició a Grassleithurm lábánál megtalálta holtan. A szerencsétlenül járt turisták holttesteit Griesbe vitték.

— **Rendezkedés.** A mikor Edvárd királyról csak úgy beszéltek még, hogy a walesi herceg, akkor egyebet se lehetett róla hallani, mint azt, hogy most ezzel az újformájú cilinderrel csinált örömet a divaturacsoknak, majd meg valami más toalettdjondóságot fundált ki, továbbá, hogy ropant szereti az urizálást és a mulatságot. Egyáltalában nem sokat emlegettek, hogy komoly passziói is volnának, legkivált csak bizonyos elnéző kicsinyléssel bántak el vele, s mosolyogták benne az öreg, javithatatlan, vig fiut. Tán még azt se tudták elgondolni, hogy uram bocssás! — király is lehet belőle. Aztán egyszer csak mégis bele ültetett a trónba, kiváló anyja, a boldog emlékké Viktória királynő, hatvan és egy-két esztendőig tartó böles uralkodás után végül örök álomra hunyta le fáradt szemét. No most vége lett a vidám és látszólagosan felületes velszi hercegkedésnek s ha a tetszik, ha nem tetszik, komoly számba kell venni Edvárd királyt, egy kicsit mélyebben kell belenézni a benső világába is. De Edvárd király gondoskodik is arról, hogy komolyan vegyék, mert hogy ur lett a házbán, alaposan nekilátott a rendezkedésnek. A korona nincs ugyan még a fején, de azért elég erősnek érzi magát arra, hogy a maga gusztusa szerint intézze a háztartását. Egy kicsit új világot lesz bizony az udvarában, amint hogy kell is valami változásnak bekövetkeznie egy olyan gazdaságban, ahol hatvan esztendőig dirigált egy tiszteletreméltó akarat. A nagy királynő életének végére azonkívül — ami nem is csuda — sok minden már olyan fölöslegesen összehalmozódott s megcsontosodott, hogy az új szellemnek okvetlenül szemet szur. Először is sok a haszontalan állás, amit Edvárd király épp úgy nem hajlandó eltűrni, mint ahogy annak idején az édesapja, Albert herceg se néz el. Amikor a herceg, mint a királynő férje elfoglalta a pozícióját, a pazarlás irgalmatlanul dobozódott, a cselédség pedig olyan mihaszna, hanyag népség volt, hogy csuda. Ez rögtön megváltozott, mikor férfi került a házhoz. Aztán sok javulás állott be minden téren s később, amikor Viktória királynő szomorú özvegyiségre jutott, a pazarlásnak ő maga is nagy ellensége lett, de azért nem akadályozhatta meg, hogy sok hiábavaló kiadás ne dézsmálja a civilistát. Edvárd király ezeket a kiadásokat gyomlálgatja mostanában. Kezébe kerülven az udvari káplánok névlajstroma például, látta, hogy feleséges anyja a halála előtt harminchat káplánt alkalmazott. Ezek mind megmaradtak azóta, de Edvárd királynak elég tizenkettő is, írja a *Westminster Gazette*, s beszélhet a világ, amit akar, ő arra nem hallgat s úgy cselekszik, mint az apja. Albert herceg többek között a következő tételre is akadt sokszor a számadásokban: „Bor a vörös terem számára”. Nagyon jelentékeny összeget tett ez a tétel s a herceg sokáig törte a fejt, hogy mit is jelenthet. Végre rájött a dolog nyitjára. Valamikor husz évvel előbb a gárdatisztek, amikor az udvarban teljesítettek szolgálatot, abban az említett vörös teremben falatoztak és ittak. Hát azoknak kellett a sok bor. Az a szolgálat azonban megszünt és husz évig egy pohárnok tőkét gyarapította az a tétel, amelyet a herceg rögtön törölt. A pohárnok kiszolgált katonatiszt volt s a titkos mellékléjövdelem megvonásáért nagy volt a zugolódás, épp úgy, mint most a káplánrovat miatt. Viktória királynő alatt boldog-boldogtalan élvezett nyugdíjat. Öreg táncmesterek, szépirás- és rajztanárok és más egzisztenciák, tudós, költő, művész pedig ugyancsak messze járt a civilista jótéményeitől. Edvárd királynak egészen más a fel fogása, neki a művészet, a tudomány és az irodalom köréből vannak nagyszámban pártfogoltjai. Edvárd királynak ezért alighanem rövidesen elfelejtik majd azt a kis gyöngéjét, hogy ufajta cilinderekben is tellett öröme walesi herceg korában.

— **Műt a Rax és Semmering közt.** Reichenau városa elhatározta, hogy műutat fog építtetni a Rax-hegyvidék és a Semmering között. A terv szerint, amelynek kiépítéséhez már közelebb hozzáfognak, az ut a Wartholz-féle nyaralónál, ó felsége kedves tartózkodási helyénél indul ki és 600 méternyi magasságban a tenger színe felett vezet el Reichenau és Edlach mellett. Olyasféle hegyi-ut terveznek, amelynek a Sváje hegyvidékein elvonulnak s amelyekről valóságos panoráma tárul a kiránsulok szemé elé. Egy ponton 920 méternyi magasságba visz az ut s innen a két fürdőhelyi remek környékét és az egész Rax-vidéket áttekinthetik s Reichenau-Edlachtól a Semmeringig másfél óra alatt lehet majd eljutni.

— **Halálozás.** Felső- és alsó-záthurbcsai Záthurbcsy Miksa, nyugalmazott m. kir. honvédelmi tábornok június 10-ikén Liptó-Szent-Miklóson, hatvanhét éves korában meghalt.

— **Gyulán** ma reggel hirtelen meghalt Gallats János műszaki tanácsos, kir. tanácsos. Eppen kocsira akart ülni amikor hirtelen rosszul lett. Agya fekteték és néhány perc múlva meghalt. Szívizélhűdés ölte meg a köztisztelőben álló férfit. Hat gyermeke maradt árván.

— **Jolanda Margherita.** Ha leányka lett is III. Viktor Emánuel elsőszülött gyermeke, Olaszország örül azért neki. Ennek az örömmel némileg mértékét adhatja az a huszonegyszeres távirat, amelyben a királyi párt a hű alattvalók üdvözlötték a családi öröm alkalmából. Ha ehhez hozzávesszük azt a huszszoros kérelmezőt, aki ugyancsak a nevezetes eset alkalmából úgynevezett emlékdokumentumért esedezett, akkor senki sem kételkedhet abban, hogy a hercegisasszonyka szívesen látott vendég. A pici Jolanda Margheritával különben a tudós professzor urak is meg vannak elégedve. Mert egészsége kifogástalan, fejlettsége jelentékeny, súlya rögtön 3695 kilogramm volt. Az ismeretes, hogy anyja, Helena királyné már jóelőre fogadkozott, hogy maga akarja táplálni. Ez a vágya azonban nem teljesülhetett. Még azt sem engedték meg neki a tudós orvos urak, hogy az első tíz napon teljesítse ezt az anyai kötelességet. Nagyon is haragudhatik ezért bizonyosan *Moryani* és *Quirico* professzor urakra. A baba nyakába a királyné egy medalliont akasztott, amelynek egyik felén a gyermek Jézus, másik felén Szűz Mária látható. A Jolanda névnek is van története. A szavojai ház egyik hercegnője viselte a tizenötödik században és pedig IX. Amadónak a felesége, aki testvére volt XI. Lajos francia királynak és 1452-ben ment feleségül a szavojai herceghez. A hercegné nevének még ma is emlegetik azokkal az intézményekkel kapcsolatban, amelyekkel alapított. Még esatornákat is építtetett és sok jót cselekedett mindenfelé. Ő rá gondoltak, mikor Jolanda névre keresztelték a pici királyleányt.

— **Körmöcbánya kegyeleto.** A kegyeletes emlékezés ünnepét illi június 10-án Körmöcbánya polgárai. Akkor leplezik le *Schröder* Károly főrealiskolái igazgató síremlékét, amelynek költségeit közadakozásból teremtették elő a körmeői polgárok és az elhunyt tanítványai. *Schröder* Károly érdeme, hogy a körmeobányai főrealiskola a felvidéken a legjobbakkal közé tartozik, az ő buzgalma a százados hírnevű főbányaváros magyarosítása körül is szép eredményeket produkált, geometriai tankönyveiből pedig ma is tanul országzszerre sok középiskola ifjúsága. Síremlékének leplezésén volt tanítványai közül is sokan jelen lesznek.

— **Meginterjüvölt kínai király.** *Chun* herceg, aki édes testvére *Kvángszünek*, a kínai birodalom e pillanatban éppen nem hatalmas császárnak, meginterjüvöltatta magát a *New-York-Herald* pekingi tudósítójával. *Chun* herceg tudvalegőleg nemokára Berlinbe utazik, hogy Vilmos császárnak a kínai császár részvétét tejezze ki *Kettler* meggyilkolása fölött. A herceg így beszélt a hírlapíró előtt:

— Először is a trón és a kínai nép nevében köszönetet mondok önnek az amerikai kormányának Kínával szemben tanúsított jóakaró magatartásáért és remélem, hogy eljön az idő, amikor ezt meghálálhatjuk. Én bízom hazám jövőjében és elismerem, hogy nem helyes, ha elzárkózik a nyugati befolyás elől. Meg vagyok győződve, hogyha a kínai államférfiak jobban ismerték volna a nyugatot és viszont a nyugati államférfiak Kínát, sok dolog nem történt volna meg, amit most siratunk. Mihelyt küldetésemet Németországban teljesítettem, — végezte beszédét *Chun* herceg, ellátogatok Amerikába, az ön hatalmas hazájába, amely, úgy tudom, hogy sokban hasonlít Kínához. (?)

— **A glasgowi egyetem jubileuma.** A glasgowi egyetem holnap ünnepli alapításának 450-ik évfordulóját. Az ünnepre a kollégiumi egyetemet is meghívta. Az egyetem képviselőiben Apáthy István elutazott Glasgowa, magával vivén az egyetem üdvözlő iratát, melyet *Márki* Sándor írt s *Seamosi* János latinra fordította.

— **Öcsös utazás hísgardáknak.** *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter a hísgardáknak nyújtott utazási kedvezményét, miután a mezőgazdasági kiállítás július 1-ig lesz nyitva — ez időre kiterjesztette. Utasította a vasúti teügyelőségek révén az állomásokat, hogy minden tíz tagu, kis gazdákban álló csoportnak, mely a gazdasági egylet bizonyítványával igazolni tudja, hogy a mezőgazdasági kiállítás megtekintésére utazik Budapestre — úgy fől, mint hazamendően a III.-ik kocsiosztályban félarú vasúti jegyet adhasson ki.

— **Az idő.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint június 11-én az időjárás rosszabbra fordult és tegnap délután és az éjjel az országban csaknem minden részében voltak, többnyire zivatarokkal kísért esőzések. Külön távirati jelentés szerint Zalánán június 10-én délután 2 órakor galambtojás nagyságu jégesővel zivatar volt, amely a terményekben nagy kárt okozott.

— **De Wet Berlinben.** *De Wet* boer parancsnok, mint nekünk táviratozzák, ma délelőtt 10 órakor Berlinbe érkezett és dr. *Valentin* és báró *Reibnitz* Jenő társaságában már ma este résztvett a németországi boer-liga nagygyűlésén és jelentést tett a Magyarországon megindult lelkes mozgalomról. A magyarországi boer-szövetség teljesen a nemzetközi boer-ligával fog együtt működni. A magyarországi szövetség elnöke *Hadhóthy* Sándor fővárosi igazgató, akinek nagy érdemei vannak egy a népgyűlés rendezése, mint a szövetség szervezése körül. A szövetség alelnöke dr. *Szalay* Károly, a református főgimnázium tanára, titkára *Rostkovicz* Arthur, jegyzője *Simbó* Károly, pénztárnoka *Vándory* József, ellenőre *Mélló* Bertalan lesz. A magyarországi szövetség még e hét folyamán megkezdí országzszerre a szervezés munkáját. E hó végén az ország nagyobb városaiban a szövetség népgyűléseket tart. A szövetség vidéki fiókjai Szegeden, Debrecenben, Temesvárott, Aradon, Kassán és Pozsonyban már alakulóban is vannak. A szövetségnek külön politikai osztálya is lesz, amelynek célja figyelemmel kísérni a háború iordultait és az azokkal kapcsolatos diplomáciai eredményeket, valamint odabátni, hogy külügyi kormányunk a hadviselő felek közt a békekötésre vonatkozó javaslatokat mielőbb megtegye. A magyarországi szövetség kiáltványban szólítja fel Magyarországot népét a csatlakozásra.

— **Pierre Loti Rosthornról.** A hírneves francia író és tengerész, *Pierre Loti*, aki időrőldőre páratlanul érdekes leírások küld Párisba a kínai hadjáratról, legújabb cikkében a pekingi francia követség ostromát írja meg, „azt a borzalmas ostromot, amelyben az ostromlótól semmi könyörületet sem lehetett remélni, mert a kapitulálókra a halál várt, az iszonytató kínai agyafurtsággal kiosztalt halál, mely csak a kinszenvedések hosszúra nyújtott paroxizmusa után következtek.“ Az ostromlottak közt — írja *Loti* — volt egy nő, bájos és fiatal, egy osztrák nő, báró *Rosthorn*né, akit egyik legszebb francia érdemkeresztünk illet meg. A végképp eleséggedt férfiak közt ő volt az egyetlen, aki megtartotta zavartalan, biztató jókedvét; ápolta a sebesülteket; saját kezével főzte a beteg matrózok eledelét, aztán pedig elment, téglát és homokot talycskázni a torlaszokra, vagy őrt állani a háztetőkre . . .

Az ostrom egyre folyt, az ostromlottak fogytak, a kertben hevenyezett kis temetőjök egyre népesebb lett, s az élők napról-napra el lehettek készülvé az iszonyatos gyűlölmekre, muzsikaszó és habotázás közepett, a rettenete fölmetélésre, mikor először is a körmeit tépdésik ki az áldozatnak, tüzes vassal csipkedik a lábait, aztán kiontják a belét s végül a fejét botra tüze hordják körül az utcákon . . .

Felülről tüzes esővátakat szórtak rájuk, alulról aknákat ástak alájuk s légbe is röpítették a követséget, de ők kétségbeesetten s egyre borzasztóbb körülmények közt folytatták a harcot . . .

És mégis ott maradt köztök egyre az a kedves idegen asszony, holott elmenekedhetett volna az angol követségre, a hova a legtöbb követ menekült családostul; oda legalább a golyók nem hatoltak el. Nem, ő ott maradt és folytatta csodálatraméltó szerepét azon az égő ponton, mely a francia követség volt. Sarkpontja volt ez az egész európai négysszögnek s ennek az elveszte a végveszedelmet idézte volna elő . . .

Egy napon végre távoli harcot, szakadatlan, tompán morajló ágyúzást hallottak tul azokon a fekete falakon, amelyek körülzárták őket . . . Pekinget ostromolták! . . . Ez csak az európaiak serege lehetett, amely mégis csak eljött a segítségükre.

De örömlüket még egy végső rettegés zavarta meg. Vajjon nem fognak-e egy utolsó ostromot megkísérelni ellenük, hogy megsemmisítsék őket, mielőtt a szövetséges hadak benyomulnak?

Valóban dühös támadást is intéztek ellenük, és ez az utolsó nap még az étebe került egy francia tisztnek, *Labrousse* századosnak, aki a követség dícső kis temetőjében egyesült osztrák barátaink parancsnokával. De ők folytatták az ellenállást . . . Egyszerre csak vége lett mindennek, körülöttük senki sem volt többé, egyetlen kínai fej sem mutatkozott az ellenséges torlaszokon; néma esend, üresség vette őket körül; a boxerek megfutamodtak és a szövetségesek benyomultak a városba! . . .

— **Uj magántanárr.** Dr. *Doleschall* Alfréd, budapesti királyi büntető-törvényszéki bíró tegnap, e hó 10-én a tudomány-egyelesem magántanári próbáldadást tartott a magyar büntetőjogból és bünvádi perrendtartásból. Az előadás tárgya volt: „A magyar büntetőjog helye a nemzetközi büntetőjogban.“

— **Egy új angol törvény.** Az angol alsóház, mint egy londoni távirat jelenti, százkilencvenkilenc szóval százkilenc ellenében elfogadott egy törvényjavaslatot, amely szerint a korona ki nevezéséről függő tisztviselőknak az uralkodó hálála esetén le kell mondaniok hivatalukról. Az új törvény csak természetes következménye annak a szigoruan alkotmányos elvnek, amelyben Anglia állami intézményei gyökereznek. Az uralkodó meghal s ugyanakkor megszakad az a kapcsolat, amely hivatalnokait állásukhoz kötötte. Ami azonban nem zárja ki azt, hogy a leköszönő tisztviselőket az új uralkodó megajándékozza a bizalmával.

— **A külföldi vendéglősei Budapesten.** A szállodások és vendéglősök nemzetközi szövetsége, mint tudósítónk jelenti, tegnap tartotta harmadik közgyűlését Svédország fővárosában, *Stockholmban*. Ezen a kongresszuson a világ minden részéből egybesereglett vendéglősök egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy jövő évi közgyűlésüket 1902-ben Budapesten tartják meg. A vendéglősök kongresszusa nemcsak az illető ország iparára és kereskedelmére vannak jelentős hatással, de főleg az idegenforgalom emelésére. Eppen ezért a kongresszus határozata reánk nézve igen jelentős; lelkes és áldozatkész magyar vendéglősöinket pedig, akik a messze idegenben fáradtak, hogy a kongresszust Budapestre hívják meg, fáradozásukat elismerés illeti meg. Mert nekünk mindig örövendés alkalom, ha a külföldi figyelmé Magyarországra és a fővárosra irányul. Idegen orgalmunk emelésének pedig alig lehetnek hivatottabb faktora a külföldi vendéglőseimél, akiket őszinte szimpátiával fogad majd a főváros közönsége.

A kongresszus nagyjelentőségű határozatáról a budapesti küldöttek hivatalosan értesítették a *Budapesti Ujságitrók Egyesületét*, amely mai választmányi ülésén foglalkozott egybelek közt ezzel az ügygyel is. *Főszé* József elnök jelentette, hogy a vendéglősöknek *Stockholmban* tartott nemzetközi kongresszusából levélbeileg tudatja *Gundel* János, *Glück* Frigyes, id. *Kommer* Ernő és több fővárosi vendéglősgadótuladonos, hogy a kongresszus sikerült kivívniok azt, hogy a nemzetközi kongresszust a jövő évben Budapesten tartják meg. Ez nagyban emelni fogja a főváros idegenorgalmát s a hazafiás cél érdekében a sajtó hathatós támogatását kéri. A választmány örömmel vesz tudomást minderről s a legnagyobb rokonszenvenvel fogja előmozdítani a kongresszus sikerét.

Az idezi stockholmi kongresszuson nemcsak Európa, hanem a legtávolabbi világgrészek összes nagyobb városaiból mintegy négysszáz előkelő szállótuladonos és vendéglős vett részt. A svéd államvasutak tetemes árkedvezményben részesítették őket, különvonatokat is bocsátottak rendelkezésükre és ünnepies fogadtatásukról minden állomáson gondoskodtak. A kormány és város a legnagyobb előzenyiséget tanúsítják a vendéglősökkel szemben a királyi várak és középületeken kívül az egész város lobogódsít ültött. A király a kongresszus befejeztével a szövetség elnökét kihalgatáson fogadta és rendjelekkel tüntette ki.

A közgyűlést a svéd király kiküldötte, báró *Tham* nyitotta meg, a tárgyalásokat *Hoyer* Ottó elnök, műncheni szállótuladonos vezette. A kongresszus napirendjének letargyalása után óriási lelkesedéssel elhatározta, hogy a jövő évi kongresszust 1902. szeptember havában Budapesten tartja meg.

A magyarok képviselőit: *Gundel* János, *Glück* Frigyes, *Kommer* Ferenc, *Kammer* Ernő, *Arist* Ferenc, *Müller* Antal, *Peiczmann* Ferenc és *Darta* Béla, a Magyar Vendéglős és Kávés Ipar szerkesztőjét mindenfelől lelkesen ünnepelelték. A magyar kongresszisták a közgyűlés befejeztével *Márkus* József főpolgármesternek a következő üdvözlő táviratot küldöttek:

Örömmel jelentjük Svédország fővárosából, hogy a szállodások nemzetközi egyesülete jövő évben Budapesten ülésé s szerzett fővárosunk szépségeit bemutatathatjuk az idegenforgalom emelését előmozdító legilletékesebb külföldi faktoroknak: a világ előkelő szállodásainak. Méltóságodat, Budapest felé a messze idegenből szívóbb üdvözlőjükt; hazafiai tisztelettel, a magyar kiküldött vendéglősök nevében:

Gundel, Glück.

A derék magyar vendéglősök fővárosi elkötelezése, amivel Magyarországot képviselik a kongresszuson, nem fog kárba veszni. Bizvást remélhetik, hogy úgy az állam, mint a főváros erősen támogatja majd őket abban, hogy a jövő esztendő kongresszuson a külföldi vendégeket méltóképpen fogadhasák és alkalmat adhassanak arra, hogy az ország és Budapest természet szépségeit és mindama intézményeit kelően bemutassák, amelyek arra alkalmasok, hogy az idegenorgalmat emeljék.

— **Házasság.** *Schmidthammer* Fülöp Budapestről eljegyezte *Weisz* Lina kisasszonyt, özvegy *Weisz* Lajosné leányát Bajáról.

GROSSMANN S. Deák Ferenc-utcából Kossuth Lajos-utca 14. sz. alá helyeztetik át. f. év július havában

— **Nyolavanéves püspök.** A kassai katolikusok tegnapi ünnepet rendeztek *Bubics* Zsigmond megyés püspök születésének 80-ik évfordulója alkalmából. Az ősz lőpászort valláskülönség nélkül szeretettel ünnepelték.

— **Ibsen felgyógyulása.** *Krisztianából* táviratozza tudósítónk, hogy Ibsen már egészen jól érzi magát. Orvosai kizárták tartják a komplikációt és még csak néhány napi pihenést ajánlottak neki. Tiszteletű ünnepiesen akarták üdvözölni Ibsent, amikor először kísérték, de az ő szabadkozására elállottak terüktől.

— **Halál az esküvőn.** Megrendítő esetről ad hirt *brassói* tudósítónk. *Heine* Ferenc, nemrégiben szabadagólt brassói honvédpáncsnok *Borlón* örök frigyre készült lélni tegnapi *Zathurecky* kisasszonnyal s már az oltár elé álltak a jegyesek, amikor a völégény hirtelen összeesett és ott a templomban meghalt. A megdöbbent eset részleteiről talán majd későbbi tudósítások számolnak be.

— **Életunt uri leány.** Szegedi tudósítónk táviratozza, hogy ott ma *Czinner* Róza, egy tizenhétéves éves uri leány, lelki meghasonlásból föbe lőtte magát s legott szörnyen halt. A szerencsétlen leány özvegy édes anyja számára megható levelet hagyott hátra, melyben bocsánatot kért tőle s utolsó kívánságának teljesítését kéri.

— **Petőfi költeményeit** — írja — tegyék szívemre s halotti ruhámat imádozt hazám nemzeti viselete szerint készítsék el.

— **A váci tűz.** A *Budapesti Tudósító* hivatalos jelentést adott ki a váci legyház égéséről. A jelentés szerint *Ploss* Sándor igazságügyminiszter a tüzeset után elküldte Vácra a minisztérium egy tisztviselőjét, aki jelentést tett neki a tűz okáról és a kár nagyságáról. A tüzet egy fejtény okozta, aki szivar helyett egy nádszára gyújtott. Javában lüstölgetett, amikor valami zaj megriasztotta s eldobta az égő nádszálat, amelytől aztán meggyuladt a padláson levő száraz anyag. A padláson lőhalmozott áruban tízezer korona a kár, a leégett tető helyreállítása pedig tizenkét-tizenháromezer koronába fog kerülni. A veszedelem idején a fegyelem a fegyházban kilógással volt.

A tűzveszély alkalmával szerencsétlenül járt *Tokody* Lajos tűzoltó temetése tegnapi rendkívüli részvét mellett ment végbe. A temetésen ott volt ugyszólván az egész város. A fővárosból a budapesti önkéntes tűzoltótestületnek nyvo e kiküldöttje jelent meg. A gyászhalálnál egy szivattyús bajtárs bucsuztatta el a halottat, a temetőben pedig dr. *Floris* Aron budapesti önkéntes tűzoltó szakasparancsnok mondott megható beszédet.

— **Öngyilkosság** *Röck* Sarolta 54 éves hajadon magánzóma ma délután félkettő tájban a Szentkirályi-utca 11-ik szám alatt lévő lakásán revolverrel melbe lőtte magát. Cselédjé a lövés zajára besietett hozzá s urnóját a pamlagon találta eszméletlen állapotban. A legközelebbi rendőrt értesítették a dolgról s a mentőket hívták az életunt nőhöz, akik bevitték a Rókus-kórházba életveszélyes állapotban. Elkeseredésének okát nem tudják; kihallgatni pedig nem lehetett, mert még mindig eszméletlenül fekszik a kórházban.

— **A Figaro ügye.** Párisból táviratozzák: A *Figaro* részvényeseinek közgyűlése elhatározta, hogy *Perivier* és *De Rodays* igazgatóknak felmondanak.

— **Parasztdrámák.** Izgalmas esetről beszélnek most Hódmezővásárhelyen: *Csete* János pusztai lakos, egy 24 éves fiatal ember, ki februárban nősült meg, furkós bottal agyonütötte áldott állapotban levő feleségét, Szendi Horváth Juliannát, azután pedig tükörrel elő állva borotvával gerincoig elvágta a nyakát. Mind a kettő meghaltak. *Csete* katonasága előtt mint béres szolgált Horváth jómódú gazdánál, akinek 27 éves leányát, miután a katonaságtól hazajött, a télen feleségül vette. Horváth időközben megbánta, hogy leányát szegény emberhez adta nőül és mindent elkövetett, hogy elválassza őket egymástól. Csete ezen való elkeseredésében ölte meg feleségét és önmagát.

— **Pénzhamisítók.** *Mos* szilágymegyei községből a csendőrök ma négy embert kísérték a debreceni ügyészség igeházába, kiket pénzhamisításon értek. Előzetesükkor nagymennyiségű hamis tízkoronás bankjegyeket találtak náluk.

— **Merénylet egy kereskedő ellen.** *Nagyvárad*-ról táviratozzák, hogy *Spitzer* Lajos ottani kereskedőre ma a Rhédey-kerben hatszor rálőtt egy *Todorof* Demeter nevű tirnovai sötönmester. Három golyó talált. A merénylő a rendőrségen elmondta, hogy *Spitzert* agyon akarta löni. *Spitzernek* Budapesten a Vörösmarty-utca 45. szám alatti házában helyiséget bérelt, ahol péküzletet rendezett be. Az üzletbe belebukott, mire *Spitzer* kitétte, mert a házbérel adása volt. Az üzletbe 32.000 korona befektetést tett és *Spitzer* nem volt hajlandó kárpótolni.

— **Vidéki hírek.** *Fehér* Péter alsó-nyéki legény féltékenységből agyonlőtte *Balogh* Borbála nevű kedvesét. A gyilkos önként jelentkezett a szegzárdi ügyész-

ségnél. — Ma délután hatalmas felhőszakadás vonult *Szatmár* városán keresztül. Minden utcában pataként folyt a víz. A város nyugati részén sűrű jégeső volt. — *Kun* Antal debreceni kereskedő mult szerdán az érmihályfalvi vásárra utazott s azóta nyomtalanul eltűnt. Kunnál kétezer korona készpénz volt. Rendezett anyagi viszonyai kizárják az öngyilkosságot. Valószínű, hogy bünténynek esett áldozatul. — A *zsolnai* postlogyár alkalmazottja, *Pehl* Hugó, lakásán az ablak kilincsére felakasztotta magát. Betegsége kergette a halálba. — *Nagyszőlősen* a templomban az egyik égő gyertyától meggyuladt egy leánykának a ruhája. A leányka súlyos égési sebeket szenvedett. A templomban e közben nagy pánik volt. — *Szetaonán* Petik László kötéllé, majd eszmájá sarkával részegen addig ütötte a feleségét, amíg meghalt.

— **Bártfa-fürdő.** A lapunkban megjelent *Bártfa* gyógyfürdőről szóló hirdetésben tévedésből dr. *Hintz* Henrik volt mint a vizgyógyintézet vezető orvosa megnevezve. A vizgyógyintézet vezetője *Bártfa-fürdőn* dr. *Cseri* János körnázi rendelő-orvos.

— **Safe deposit.** A nyári idény közeledtével, midőn a közönség fürdőkre és nyári lakásokba készül, felhívjuk olvasónk figyelmét a lakásaikban levő értéktárgyakat távollétükben fenyegető veszélyre. Tűzvesz pusztíthatja az ékszereket és értékpapirokat, vagy tolvajkezek garázdálkodhatnak azokban. Ez ellen csak egy védekezhünk, ha a Safe deposit intézményhez folyamodunk, mely nálunk néhány év előtt még ismeretlen volt, rövid idő alatt azonban annyira népszerűvé lett, hogy a Pesti magyar kereskedelmi bank (*Dorottya-utca* és *Gizella-tér* sarkán levő banképületben) néhány év óta fennálló hatalmas Safe deposit osztályát a nagyközönség fokozott kereslete folytán ismét kibővíteni volt kénytelen. Amint haljuk, ezen a nyelvelem és biztonság követelményének minden tekintetben megfelelő kibővíteni osztály már átadott a nagy közönség használatának. A közönség tudvalevőleg a Safe depositban saját, mástól hozzá nem érhető zárt alatt, mérsékelt díj mellett maga kezeli értéktárgyait.

— **Dr. Takács Zoltánnak,** a kinos hírnévre szert tett demogóg és 34 társ pénzhamisítási bűnpörökéi végtárgyalása képezi most szobészd tárgyat, úgy jogászkörökben, mint a társadalom minden rétegében. A végtárgyalási terem, melyben a pert tárgyalják, oly kicsiny, hogy alig száz ember befogadására képes, s így az érdeklődők nagy része csupán a lapok tudósításaira van szorítva. A Telefon Hírműködő, mely minden alkalmat felhasznál arra, hogy a nagyközönségnek, mindent megelőzve, szolgálatára lehessen, most is, a Takács-féle végtárgyalásról már postban 12 órakor, majd kimerítő tudósítást 2 órakor olvastat fel. A felolvasásra rádió-jellel hívja fel az előzetők figyelmét a beszélő újság.

(X) Kérjünk mindegyik Emke-gyujtót!

A resiczai sztrájk.

Budapest, június 11.

A délmagyarországi bányatelepen, *Resicán*, egyre nagyobb arányokat ölt a munkások forrongása s minden pillanatban várható, hogy a nagyszámú kirendelt fegyveres erőnek kell a már végtelenségig kiélesedett ellentétek elsimítása végett közbelépnie. Az elkeseredett bérharc már napok óta tart a telepen. Az ellenőrizhetlen és egymásnak ellentmondó híradások szerint mindössze annyi állapítható meg, hogy a munkás forrongás kiterjedését közvetlenül *Eberhardt* felügyelőnek az az intézkedése okozta, hogy a gyárban a *márka*-rendszert honosította meg s szigorúan keresztül akarta hajtani. Ez a rendszer abban áll, hogy a munkára jövő munkás egy plédharabot kap, melylyel pontosan ellenőrzik a munkába állás idejét. Ez az intézkedés lobbantotta lángra a már régóta izzó elégedetlenséget, melyet az okozott, hogy *Eberhardt* a méltányosság rovására használta ki embereinek munkacseréjét.

Az elégedetlen munkások a napokban küldöttséggel jelentek meg a fővárosban a resiczai telep kereskedelmi igazgatójánál, de a pacifikáció itt is eredménytelen maradt. A küldötték hazakerkezése s a magukkal hozott lesújtó hírek publikálása vezetett aztán a nyílt forrongáshoz s a nagymérvű bérharc proklamációjához. A resiczai eseményekről távirataink a következőkben számolnak be:

Resicza, június 11.

A vasárnap délelőtti tünető fölvonulás után a fanatizált asszonyok a főterre vonultak s meg akarták ostromolni a tisztartóság épületét. Egyre azt kiabálták, hogy éhesek, hogy gyermekeik éhen vesznek. A szivarj egyre nőtt s már-már támadásra készültek a munkások, mikor a csendőrök közbeléptek s szorongozóval oszlatták el a tömeget s elzárták a mellékutakat. A sztrájk-bizottság nem tudta elvállalni a felelősséget a rend fenntartásáért s így hétfőn *Gärtner* Zoltán főszolgabíró előtt lemondott. A főbíró táviratilag kért katonaságot Temesvárról s éjjelre már doberperges közt vonult be a 29-ik gyalogezred második százada Resiczára. A katonaság számát még a mai nap folyamán szaporítani fogják a temesvári helyőrség készenlétben tartott egyik gyalogzászlóaljával.

Resicza, június 11.

A resiczai sztrájk változatlanul komoly. Minden ellenkező híresztelés céltalanság. Tegnapi

rendzavarás is volt. A sztrájkolók a munkából hazatérő munkásokat tétleg bántalmazták, de a katonaság és a sztrájkolók között nem volt összeütközés. Némely hírforrásnak evel ellentétes állítása, föltétlenül koholmány. Estefelé *Stenc* nevű munkást követel vérsre dobáltak a sztrájkolók, egy másik munkást pedig a szénszállító vonatra dobtak, úgy, hogy háterince összetört.

Resicza, június 11.

A főtisztartóság hirdelményben közli a sztrájkoló munkásokkal, hogy akik a hatóságilag jóváhagyott munkarend érvényben tartása és a bárcarendszer elfogadása mellett tizenölcadikáig munkába nem állanak, az ipartörvény szabályzatának erre vonatkozó szakaszai alapján kilépetnek tekintenek és munkájonyveik és hátalékok munkadíjaja a főszolgabíró hivatalnál és a községi előjárásnál letétbe helyeztetnek. Az olvasztók munkásai tudvalevőleg eddig meg nem csatlakoztak a sztrájkolókhoz, de ma a sztrájkolók bántalmazásai miatt *ők is abban hagyták a munkát*. Az olvasztó-munkások fele ma már nem dolgozott, a másik fele holnap kezd sztrájkolni.

A katonaság és csendőrség a rend fenntartása végett minden intézkedést megtett.

Az igazgatósághoz ma a következő távirat érkezett:

Resicza, június 11.

Ma kétszáz katona érkezett ide. A reggeli szakmunkáshoz csekélyebb számban jelentkeztek a munkások, mert a munkában levőket a sztrájkolók megfélemlítették. Az éjjel kifüggesztették azokat a hirdeményeket, melyek arra szólítják föl a munkásokat, hogy e hó tizenhetedikéig különben elbocsátás terhe alatt vegyék föl a munkát. Az igazgatóság sürgöny útján kérdezősködött Aninán, hogy igaz-e, hogy a munkát beszüntették. Anináról az a válasz érkezett, hogy ott az összes üzemekben dolgoznak.

A marburgi emberevő.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Marburg, június 11.

Egy apa, aki megöli és megessi gyermekét!

A bűntény, amely ma a *marburgi* esküdészek elé került, ritkítja a párját. És a vádlottat akit nem menthet sem a tudatlanság, se vallástalanság, se elhanyagolt nevelése, *intelligensnek* jellemzi a vádirat. Jól tud írni meg olvasni és az iskolában az összes tantárgyakból, a hitanból is jó osztályzatot kapott. Ő maga azt vallja, hogy gyerekkorában sok mesét hallott, meg olvasott szigetlakosokról, akik emberhussal táplálkoznak a nélkül, hogy valami bajuk esnék.

A vádlottak padján *Bratusa* Ferenc vanceller ül, mellette felesége, *Bratusa* Mária. Az ügyész gyermekgyilkossággal vádolja őket. Meggyilkolt *Johanna* leányuk hét nap mulva tizenkettedik életévét töltötte volna be. A vádlottak *Marburg* mellett egy kis faluban laknak ahol házuk és földjük van. Az 1900. május hónapjában elkövetett bűntény, romantikus módon került napvilágra.

A kis *Johanna*, aki nagyon félt hirtelen természetü atyjától, mult évi április 16-án játékból odvas gesztenyefában tüzet csinált. Ebből nagy baj támadt, mert apjának és a két szomszédnak a háza majdnem leégett. A kis leány nagyon lélt a büntetés-től, elködörgött hazulról, majd a hetedik faluban pásztorleánynak szegődött be egy parasztszennyhoz. Április 29-én a gazdasszonya a leányi cselédkönyvért küldte haza a falujába; azóta nem látták a kis leányt. Atyja a csendőrségnél bejelentette gyermeke eltűnését, de minden kutatás hiábavaló volt.

1900. június hónapjában *Spielfeldben*, tehát messzi *Marburgtól* egy már teljesen szétoszlott gyermekleány-hullát találtak. A halottkém természetes halált konstátált és így az ismeretlen halottat akadály nélkül eltemették. Az eset híre bejárta a lapokat és *Bratusa* is olvasta. Főkereste a *spielfeldi* plébánost, leírta eltűnt gyermeke külsejét és esküdözött, hogy a talált holtest ruhái *Johannától* valók. Ki is szolgáltaták neki a kis cökömököt, valamint a halotti bizonyítványt is. De a halott leány nem volt *Bratusa* *Johanna*, hanem egy egészen más leány, akit szintén nem ragadt el természetes halál, hanem saját édes anyja gyilkolta meg.

Csak az idén március hónapjában tudta meg egy *spielfeldi* csendőr, hogy *Holz* Teréz vancellerő tizéves *Alojzia* leánya nem szolgál idegen helyen, hanem nyom nélkül veszett el. Többszörösen vallatta az anyát, ki is sok tagadás után beismerte, hogy a *Spielfeldben* talált halott az ő leánya volt. Bevallotta, hogy a gyermeket, aki neki terhére volt és akit az apa gyűlölt, kitaszította az erdőbe, hogy éhen haljon. Ebből egy külön bűnpör keletkezett.

De most a marburgi csendőrség kezdte kutatni: hol is lehet hát Bratusa János leánya? A csendőrnek, akit Holz Alojzia ruhájáért küldtek Bratusdékhoz, feltűnt a férfi viselkedése. Följelentésére a bírósághoz idézték Bratusa Jánost és házkutatást rendeltek el nála. Ez alkalommal egy elrejtett ládában megtalálták a kis Johanna ruháit: a fehér alsószojka véres volt.

— Hol van Johanna? — kérdezte a csendőrt a megrémült embertől. Bratusa reszketni kezdett, székre rogyott és mindent bevallott.

Ime, Bratusa János vallomása:

— Május 11-én az erdőben fát szedtem és egyszer csak megláttam a leányt: megfogva és félig agyonéhezve guggolt a földön. Rákialtottam. Erre felugrott, futni kezdett, de néhány lépés után erőltlenül lerogyott. Oda siettem, magamból vontam és vagy négy percig tartottam összerivva a torját, amíg el nem állt a lélekzete. Ez déután történt. Este hazahoztam a halottat és a feleségemmel nagy tüzet rakattam a kemencében. A tetést részben kenyérréssel, részben fejszével szétdaraboltam, a husdarabokat egyenként a kemencébe dobtam. Egyszerre nagyon éhes lettem, amikor a sült hus szaga orromat megütötte. Eszembe jutottak a mesék is, amiket gyermekkoromban hallottam. Levágtam egy jókora darabot a megsült felsőcomból és megettem. Előbb tányérra tettem, — és nem tudom, evett-e belőle a feleségem is?

Bratusa Mária tagadja, hogy része volna a gyilkosságban, de beismeri, hogy a szétdarabolásnál segédkezett és hogy ő tartotta a holttestet.

A végtárgyalás valószínűleg több napig el fog tartani.

FŐVÁROS.

(*) **Hordárok és kalauzok.** A közrendészeti bizottság ma befejezte a hordárokra vonatkozó szabályrendelet tárgyalását. Hosszabb vita folyt a körül, hogy a hordárok helyeit a rendőrség jelölje-e ki, vagy a főváros hatósága. Mátyás Hugó rendőrtanácsos a rendőrség jogának akarta ezt fenntartani, míg Gonda Dezső bizottsági tag a főváros autonóm jogait védelmezte. A bizottság aztán, az elnök ajánlatára, abban állapodott meg, hogy a hordárok helyeit és az elhelyezhető hordárok számát a tanács jelöli ki, a beosztás joga azonban a rendőrségé marad. Megállapították végül a hordárok új díjszabályzatát, amely csak kevéssel nagyobb díjakat tartalmaz, mint az eddigi volt. A büntető határozatokat akként állapították meg, hogy összhangban legyenek a törvényvel. — Ugyancsak ma tárgyalták le véglegesen az idegenek kalauzolására vonatkozó jogosztvány dolgát. Az új szabályzat szerint a nagykorú, büntetlen előéletű férfiak, akik idegenek vezetésével kívánnak foglalkozni, iparigazolványt tartoznak szerezni s a rendőrségtől igazolványt. A vendéglősök külön kalauzai nem esnek e szabályzat alá, de ezeknek csakis az illető fogadók vendégeit szabad kiszolgálniok. A nagyközönség részére rendelkezésre álló kalauzok vasutaknál, hajóállomásoknál stb. foglalhatnak helyet. A díjak félnapra 5 korona, egész napra 8 korona; az éjjeli díjak magasabbak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Rajna kincse.** A mi be nem vallott Wagner-ciklusunk folyamán ma este az Operaházban a trilógia bevezető része: *A Rajna kincse* került színre, amelynek előadását nálunk tudvalevőleg művészi finnéppé avatja Takács Mihály Alibrich-alkatúja. Az ő nibelungja énekekben és játékában azt a stilszerűséget mutatja, amelyet Bayreuthban hitelesítettek. Bronnik, mint Loge, az ő zenéi biztonságával némitja el számos jogosult szemrehányásunkat; Ney Dávid, a mi nagy mesterdalnokunk *Wotanja* régóta elismert fenséges alakítás, — *Dalnoki* jellegzetes *Mimeje* sok elismerést érdemel. *Szendrói*, mint Donner, már organumával is jól jellemezte a hatalmas istent; Froh isten személyesítője egy-két helyütt az előadás komolyságát veszélyeztette. A két óriást *Várady* és *Kornai* játszotta és ez utóbbi ismét bebizonyította, hogy intelligenciájával minden szerepet érdekessé tud tenni. — A három rajnai sellő (*Peony Irén, Kacér Margit és Valent Vilma*) irris organuma az első képből sok érzéki gyönyörűséget okozott a fülinek; *Semsey* Mariska stílerzékekkel és nagy intelligenciával énekelte *Frickát*, *Rotter* Gizella gyönyörű Freia volt és *Bartolucci* asszony, mint Erda, érvényre juttatta szép mély hangjait. *Kerner* István dirigált, kinek keze alatt minden énekes biztosnak érzi magát. — Aki végigolvasta kritikámat, bizonyára úgy hinné, hogy — tudja Isten — milyen jól előadós volt. Csak a jó. Pompás művészi anyagunk van minden vonalon, de magában az előadásban, mint egységes műben

nincs se stílegység, se művészi lendület. Valaki hiányzik nálunk.

** **Ujházi Budán.** Ujházi Ede 22-ikén négy estére terjedő vendégszerelését kezdte meg a Fővárosi Nyári Színházban. A mester legjobb szerepeiben lép fel és vendégjátéka elé nagy érdeklődéssel tekint a szinkör közönsége.

** **A kolozsvári színtársulat** egy hét óta a Nyári Színházban játszik a közönség meleg érdeklődése mellett. *Megeyeri* Dezső, az új igazgató, mindent elkövet, hogy a közönség érdeklődését ébren tartsa a színház iránt. A napokban Jókainak *Keresd a szived* című darabját elevevitették től, amelyet már évek óta nem adtak elő Kolozsváron. Az előadásban H. Novák Irén asszonyt, ezt a kiváló tehetséggel megáldott fiatal művésznőt ünnepelte a közönség. H. Novák Irén Edith-et játszotta a darabban s mint a kolozsvári kritika is elismeri, megindító igazsággal és igazi művészi egyszerűséggel. Minden jelenése után percekig tapsolta a közönség, amely nagyban méltányolta a fiatal művésznő kiváló talentumát. Kívüle *Molnár László* (Plavicz), *Hahnel* (Alice), *Laczkó* Aranka (Baranghyné), *Tompa* (Ríchárd) arattak nagy sikert.

** **Magyar Színház.** A Magyar Színház két primadonnájának: *Ledófsky* Gizellának és *Szojyer* Ilonának szombaton, illetve vasárnap lesz a nyári szezont előtű való bucsuzása. *Ledófsky* Gizella szombaton, e hónap 15-én lép fel utolára ebben a szezonban, amikor is a *New-York szépe* kerül színré, *Szojyer* Ilonka pedig vasárnap, június 16-án bucsuzik a vakáció előtt a közönségtől *Az újkori kettős* szerepében. Ez lesz egyszerűsége a Magyar Színházban az idei évad utolsó előadása.

** **Párbajozó színészek.** Aradról táviratozzák: *Fenyéri* Mór és *Palágyi* Lajos színészek a próbán összeszólkáltak és tetteleg is inzultálták egymást. Ma e miatt pisztolypárbajt vívtak huszonnöt lépésről, háromszori golyóváltással. Sebesülés nem történt.

** **A pozsonyi színészet.** Pozsonyból táviratozzák: *Herczeg* Ferenc és *Márkus* József tegnap estétől ma estig itt időztek, hogy a színészegyesület megbízásából a pozsonyi színház kérdésében információkat szerezzenek. Érintkezésbe léptek a helyi sajtóval, a városi tanácssal, a színiügyi bizottsággal és egyéb körökkel és arról győződtek meg, hogy sikerülni fog a fennálló ellentéteket legalább részben kiegyenlíteni, mert a két felülgás közt oly érintkezési pontokat találtak, melyek még rövid idővel ezelőtt áthidalhatatlannak látszottak.

** **Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma este fél 9 órakor házihangversenyt rendez és közvetít előzetének szórakoztatására a Telefon Hírmondó. Közreműködésük a hangversenyre megígérték: *Blayer* Paula, *Dominici* Szónia, *Dolesál* Zélna, *Fuchs* Vandóla Irma, *Léndárd* Mariska és *Petrik* Ágnes urhölgyek, *Fodor* Armand, *Oláh* Lajos, *Ney* Bernát és *Stréssz* Árpád urak. A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság, majd még 10 óratól 11-ig cigányzene-átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Émke-és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Milliók a hó alatt.

— A Népszínház premijere. —

Budapest, június 11.

A meteorológiai intézettel fölveszik a harcot a milliók. Hírükre, amely megelőzte őket, zsufozásig megtelt ma a Népszínház és a közönség egész este tapsolt, ujrázott, mintha bizony a fagyos szentek vágatának kinn a Kerepesi-uton. Ilyen csodátévo a hatalmuk ezeknek a millióknak, amelyek a hó alatt vannak. Mert itt a nyár s már csoda egy telt ház. A Népszínház ujdonsága pedig alkalmas ennek a csodának a megismétlésére. A *Milliók a hó alatt* Murray detektiv-regényének a dramatizálása. A színpad szerényen magyar átdolgozásról szól, pedig *Bálint* Dezső, aki csak az átdolgozásnál vállalja, sokkal inkább szerző, mint egyneműve librettó bevallott szülője. A mai premjer zajos sikeréből jelentékeny rész illet meg *Bálint* Dezsőt, aki rutinnal, ötletességgel és leleménnyel érdekes drámát csinált az angol detektiv-regényből. Muzsikáról *Barna* Izsó gondoskodott bőkezűen és gondos körültekintéssel. Egy csomó szép melódiát hallottunk, miközben a bűnügyi szálai pihentek, hogy újult erővel vigyének aztán bennünket tovább az izgalmakba. Az angol dalok békességben megférnek *Barna* Izsó néhány friss, ügyes kompozíciója mellett. A tüzes táncok se hiányoztak; természetesen dolog, hogy az efféle bűnügyi érdekel bennünket. A közönség a Népszínház szezonjának hátralévő három hetében nagy kedvvel fog a krimi-nológia e kuzursára járni és megérjük még, hogy detektiv-zsenikké fejlődnek azok a felebarátaink, akik egyébkor retteggésszel bizták nyaralásuk előestéjén a betörők gondosságára lakásukat és ingóságait. De azért meg ne ijedjen senki se, a *Milliók a hó alatt* öt képében nincs semmi didaktika, de van mindvégig érdekesítő mese, sok tarka, színes jelenet, pattogó muzsika, tüzes tánc, dal, móka, dráma és vidámság. És emily mindenféle szórakozás júniusban is beviszi az embert a színházba.

A milliók, hogy anyagiakról is beszéljünk. Harding newyorki kereskedőt illetik meg. De Tomkins, foglalkozására nézve betörő, két társával együtt hatalmában tartja ezt a jámbor kereskedőt, a milliókra való tulajdonjogával és Edit leányával egyetemben. A milliókra való tulajdonjognak két érem az őrizője, ezeken pontosan megvan az elrejtett kincs helyének megjelölése. A betörők már eveznek is a gazdagság birodalmába, de Briggs detektiv-felügyelő dugába dönti minden tervüket. A detektiveknek ez a zsenije kiszabadul minden kelepceből és agyaltársága leveri a betörők vakmerő számítást. Végre is, miután tömérdek ügyesen szót bonyodalom kibonyolódik, a kincs Hardingéké lesz, azaz hogy a detektiv-felügyelő is, mert feleségül veszi a legszebb amerikai lányt, Harding Editet. Ehhez a boldogsághoz azonban kalandokkal, hősi vállalkozásokkal és szővevényes eseményekkel teli ut vezet. Persze, hogy örömmel tapsol aztán mindenki az izgalmak boldogságos elcsöndesítésének.

A leleményes és bátor amerikai leányt *Fedák* Sári játszotta. A pazar tehetsége ma új téren is próbálkozott, a siker ide is elkísérte, a drámai jelenetekben pompásan megálta a helyét; a táncait meg egymásután meg kellett ismételnie, egyet, amelynek a szénakazalok tájkéán ősmert buknie a pontje, háromszor is. Ugyancsak a táncolásban excellált *Kápolnai* Irén, aki kedves korcsmárosnő volt, a tapsokból neki is kijutott. Mind a ketten sok illatos virággal megjelentek a vasajtó előtt is még hozzá kétszer, ami nem közönséges sikert jelent. *Szirmat* gondos alakításával, *Tollagi* és *Kovács* józú betörő-típusával vált ki a szereplők közül, *Szabó* Antal, *Horváth*, *Siposné*, *Szerdahelyi*, *Parányi* és *Szilágyi* szintén megérdemlik a dicséretes fölemlést. Az elismerésből juttassunk még a park-mulatság szelős öitözékű hölgyvendégeink, akik önfeledőzón buzgólkodtak, hogy a milliók előkerüljenek a hó alól.

(H-u.)

SPORT.

*. **Bécsi löversenyek.** A mai nappal befejezést nyert a bécsi Derby-meeting. Mig más években ilyenkor pihenőre tértek a telivérek, addig néhány év óta megszűnt a vakáció. Bécest felváltja Krakó, Szerajevó, Karlsbad, Köttingbrunn, Tátra-Lomnic, ezt pedig követi Budapest és így megy ez szünet nélkül novemberig. Nem csoda tehát, ha a meetingek vége telé megcsappan az érdeklődés, nem csoda, ha kisebb mezőnyök gyűlnek a starthoz, különösen ez idén, midőn a freudenauai kőemény pálya miatt annyira kell a lovakat a letöréstől féltetni.

A mai utolsó napon nagyobb futam nem szerepelt a programon, de azért a Lady Patroness-verseny biztosította magának a sportsmanek érdeklődését. Legjobb flyerjeink: mint Antónius, Haideroose, Sebes, Rózi, Biri, Galba és Taeskö vették fel a küzdelmet, melyek közül Antónius győzött szép finish után Haideroose ellen. Haideroose formája igen figyelemreméltó, mert a teljes kort és még 5 fontot cedált Antóniusnak. Galba jó harmadik.

A nap többi futamában nagyobbára a közönség kedvence győzött. A Beaten handicapot a lassankint formába jövő Hanzi-istálló nyerte *Paraplusé* révén. Meglepetés volt *Azért* is győzelmé az eladóversenyben.

Az utolsó futamban egy párját ritkító baleset történt. Barker Glaucoπισszal késett a startnál és hosszakkal követte a mezőnyt. Valaki a közönség köréből át akarván szaladni a pályán, a ló lábait alá került és nagyon súlyos sérüléseket szenvedett a nyakán.

Ez a szerencsétlenség nagy izgalmat keltett a közönség körében és csak nagy sokára oszlott szét. A részletes eredmény a következő:

I. **Rotunden-verseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1800 méter. Jéky A. százados *Kormosa* (Wilton) első, báró Springer G. Alhachija (Gray) második, báró Uchritz Zs. Nerója (Taral) harmadik. Azután: *Sturmjocke*. Totalizátor: 10:34. Helyretogadások: I. 50:96. II. 50:89.

II. **Eladók handicapja.** Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Trautmansdorff L. *Támaja* (Barker) első, Herzog M. Finsisteje (Prudames) második, Egyedi L. Strothener (Erbsmehl) harmadik. Azután: *Gondos*, *Gaudriole*, *Esparsette*, *Gezantk*, *Seehund*. Totalizátor: 10:52. Helyretogadások: I. 50:100. II. 50:89. III. 50:155.

III. **Lady Patroness verseny.** Díj 6000 korona. Távolság 1000 méter. Rohoney G. *Antoniusa* (Morgan) első, gróf Trautmansdorff Haiderooseja (Barker) második, báró Springer G. *Galbaja* (Gray) harmadik. Azután: *Sebes*, *Rózi*, *Biri*, *Taeskö*. Totalizátor: 10:20. Helyretogadások: I. 50:64. II. 50:73. III. 50:153.

IV. **Beaten-handicap.** Díj 4000 korona. Távolság 1600 méter. Krausz L. *Paraplusé* (Slack) első, gróf Henckel A. Maliceje (Hyams) második, Brachfeld L. *Roseja* (Finan) harmadik. Azután: *Gagerl*, *Csillag*, *Karmester*, *Windsor*, *Alice*, *Walse*. Totalizátor: 10:25. Helyretogadások: I. 50:74. II. 50:98. III. 50:161.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Szemere M. **Azért is-e** (Mándi) első, Egyedi L. Beau Fils-e (Morgán) második, Báró Springer Kicsodaja (May) harmadik, azután Orchei, Reducer, Fragile. Völegény. Totalizátor: 10: 99. Helyre fogadások: I. 50: 124, II. 50: 102, III. 50: 274.

VI. **Gátverseny.** Díj 4000 korona. Távolság 2400 méter. Herzog M. **Corsica** (Siinn) első, Ferenc József braganzai herceg St. Patrick (Huxtable) második, Schindler L. Gayette (Morton) harmadik, azután Suada, Tippu Tipp. Totalizátor: 10: 42. Helyre fogadások: I. 50: 105, II. 121.

VII. **Zárverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Uchritz Zs **Quid nuno?** (Tarál) első, Blaskovich Elemér Csattja (Cleminson) második, Báró Springer G. Peillardja (Gray) harmadik, azután Javorina, Glaucopis. Totalizátor: 10: 14. Helyre fogadások: I. 50: 58, II. 50: 88.

TÖRVÉNYSEK.

§§ **Hegyi Antal felmentése.** Hegyi Antal csongrádi plébános három orvosról cikket írt, amelyben azt mondta róluk, hogy a trachomat nem gyógyítható, hanem terjesztik. A belügyminiszter vizsgálatot rendelt el, mely az orvosokra nézve fényes eredménnyel végződött. Az ügyészség sajtópört is indított Hegyi ellen és e pört ma tárgyalták a szegedi esküdtsek előtt. Az esküdték nem találták vétkesnek a pütert és ennek alapján a bíróság fölmentette.

Takács Zoltán és társai.

(Második nap.)

Budapest, június 11.

Leuk elnök biztos kézzel botogatja a regényes és kriminális elemmel olyan tartkán átszótt bűnügy bogait. Eberen evidenciában tart minden apró részletet. Takács Zoltán csak ma reggel fejezte be vallomását, mely a tegnapi napot lefoglalta. Ma is közlékeny, informáló hangon beszél. Mintha nem is a saját esetéről lenne szó. De e mellett nem mulasztja a kellő óvatosságot, hasznát kívánja látni jogi képzettségének. Vallomásának utolsó részében nagy gondjával emeli ki, hogy a bankóhamisítás az ő kezei közt csak mint eszköz szerepelt, melylyel a jóhiszemű és kapzsi vidéki emberek megsarcolni akarta. Mint jogász tudja, hogy ez a cselekménye sokkal enyhébben minősül, mint a bankóhamisítás.

Nagy csalódást okozott Oravecz kiballgatása. Ez a magas homloku, leomló szakállu, széles férfi alig hallhatóan motyogja el vallomását, melyet alig érdekes meghallgatni. Tagadott, épp oly ostobán, mint gyáván. Még a kézzel fogható bizonyítékokkal szemben is tagadta bűnrészességét. Ismét feltárlta ezt az együgyű mesét, hogy ő Takácsal Bécsben a marhavásáron üsmérkedett meg. Máséltóran keresztül azt akarta elhitetni, hogy ő becsapott ember, ki csak kölesönöket adott Takácsnak, s a bankóhamisításról véletlenül értesült. Mikor hazugságai rászakadnak, együgyűséget színlel.

A szembesítésnél Takács nagyon lesajnálta termetes büntetését.

— Mire való ez, Oravecz? — kérdezte. Ilyen vallomással nem segít se magán, se másan.

Délután Csapó Józsefet hallgatták ki. Ez a fegyházviselt, csökönyös bankóhamisító szintén tagadja bűnrészességét. De ebben a tagadásban volt némi erő, furlang és elovenség, míg az Oravecz védekezése a legbárgyabb hazugságok logikátlan sorozatának mutatkozott.

(Takács idegeskedik.)

A mai tárgyalás elején Takács részletesen beszámolt a bankóhamisítás terén szerzett technikai ismereteiről. Kétségtelen, hogy sokat tanult ezen a téren, de úgy látszik, nem elegendő. A magasabb kiképzést megakadályozta a bekövetkezett letartóztatása. Erről is beszámolt a mai tárgyaláson.

Budapesten eszembe jutott, mondja a vádlott, hogy Mandl vendéglős egyszer említette nekem, hogy jó volna pénzt hamisítani s vállalkozott, hogy majd szerez egy embert, aki pénzt ad gépekre. Főlkerestem tehát Mandl-t s átadtam neki egy darab bankót, hogy mutató meg azt az illető mecénásnak, hogy mennyire haladtunk a mesterségben. Mandl bemutatott egy Burger nevű embernek, aki azt mondta, hogy ő kész engem pénzrel támogatni, de előbb látni szeretné a már beszerzett gépeket. Erre leutaztunk Mezőtúrra.

Az elnök: Adtak el maguk Budapestén hamis pénzt?

Takács: Oravecz eladott egy embernek hat darabot négyszáz forintért. Én féltém, hogy baj lesz a dologból, de Oravecz megnyugtatót, mondván, hogy az az ember Szerbiába viszi a bankót.

Az elnök: Oravecz azt mondja, hogy nappal ön tartotta magánál a hamis bankót, éjjel pedig neki adta át.

Takács: Ez hazugság.

Az elnök: De van ám abban logika, amit Oravecz mond. Ön nappal azért tartotta magánál a pénzt, hogy kiadja, ha lehet, éjjel pedig Oravecznek adta, hogy nála találják meg a hamisítványokat, ha esetleg rajta üt a rendőrség.

Takács (ingerülten): Én, kérem, mindent töredekemesen bevallottam, mért tagadnám ezt a részletet, ha csakugyan igaz lenne?

— Ne legyen olyan ideges, nekem kötelességem ezt az ellentétet kiegyenlíteni. Feleljen most már arra, hogy mért hamisított?

— Nekem egyáltalában nem az volt a célom, hogy a hamisítványt forgalomba hozzam.

— Hát mi volt a célja? Csak nem hamisított szórakozásból?

— Nem én a jövő számára hamisítottam.

— A jövő számára, de a jelenben, — mondja az elnök s aztán beszóltatja Oravecz Jánost.

(A végzett földesur.)

Oravecz János, az eladósodott szelevényi földbirtokos, ki az egész hamisító vállalatot finanszírozta, általános meglepetésre azt mondja, hogy nem érzi magát bűnösnek. Tagadó vallomásának során a legképtelenebb ellentmondásokba keveredik. Azon kezdi, hogy ő Takácsnak egyszer 200 forintot adott kölcsön. Minthogy ezt nem tudta megkapni tőle, zálogba hamis százasokat fogadott el tőle. Takácsot különben következősen doktor urnak címezi. Ezzel is jelezni akarja, hogy ösmeretségük sem olyan meghitt.

Ez a vádlott a vizsgálat alatt is tagadott. Akkor is, ma is azt vallotta, hogy Takács Zoltánnal Bécsben ismerkedett meg a vásáriéren. Takács akkor Just dr.-nak mutatta be magát s azt mondta, hogy testvére a Zaborszky-cég pénztárosának. Egyszer levelet kapott tőle Budapestről. Azt írta, hogy szabadságon van s szeretne pár napot nála tölteni. Ő szívesen fogadta Csapóval együtt, akinek a társaságában pár nap múlva megérkezett. Takács másfél hétig volt a vendége s mikor elutazott, nyolcszáz forintot adott neki adott kölcsön.

Az elnök: Egyszer látta s mindjárt nyolcszáz forintot neki kölcsön?

A vádlott: Azt mondta, hogy rendezni fogja velem egy adósságomat.

— Maga kapott Takácstól Berlinből egy táviratot. Ki volt azon aláírva?

— A lovaimnak a neve.

— Hát annak mi értelme volt?

— Azt én nem tudom.

— Nos, s ön küldött neki pénzt Berlinbe.

Milyen név alatt küldte neki?

— Gróf Torelli név alatt.

— Látta, Oravecz, ez mese. Jobb lesz, ha töredekemes vallomást tesz, mert az többet használna magának.

— Ugy mondom el, kérem, ahogy történt.

— No jól van. Majd elvállik, hogy melyik az igaz. Mondja csak, ugy-e bár Takács, amikor visszajött Berlinből, újra magához szállt.

— Igen.

— Mit keresett akkor magánál?

— Csak eljött hozzám.

— De akkor már tudta ugy-e, hogy nem dr. Juszt a neve, hanem Takács Zoltán?

— Tudtam, de nem is fogadtam szívesen, kivált mikor azt mondotta, hogy bankót akar hamisítani. Kijelentettem, hogy én olyat nem tűrök a házamnál s harmadnap elvittem Horváth Petyó András tanyájára.

— Azon a tanyán aztán százasokat nyomtak?

— Nyomódott.

— Dehogy nyomódott, maguk nyomták. Hogy tudta meg, hogy Takács pénzeszínálásra rendelte a gépet?

Oravecz: Amikor a doktor ur hazajött Berlinből, mindent elmondott.

— Maga beismerte a vizsgálat során, hogy maga is csinált vagy száz darab hamis bankót.

— Ez nem igaz.

— Hát az sem igaz, hogy maga Vay Lajosnak huszonöt darabot átadott.

— Hiszen nem is nyomódott, kérem, egy darab sem.

— Nem ám, hanem maguk nyomtak. Pusztapóón maga váltotta ki a gépet.

— Ez igaz.

— Hát aztán mit csináltak vele?

— A gép föltervezték a kocsiára. Én az árokban fekvődtem s onnan intettem, hogy jöbőtnék a gépet bátran, mert tiszta a levegő. A gépet Kordánéhoz vitték. Azután elmondta, hogy Halász Szabó Sándort Sárospatakról régen ismeri. Hogy miért vitték hozzá a gépet, maga sem tudja. Kordáné azt mondta, hogy nincs alkalmas hely a pénzeszínálásra.

— Hát Sárospatakon mit csináltak a géppel?

— Levevődött a kocsirol.

— Ne úgy mondja, hanem ki vette le a kocsiról? Aztán mi történt?

— Szabókék tanyáján csinálódott néhány bankó.
— Ki csinálta?
— Csinálódott. (Derültség.)
— Azt is mondják, hogy maga és Gruber egész garmadát csináltak.

— Én akkor nem csináltam. Miről csináltam volna? Dr. Takács ur csinált bankót.

— Ki látta?

— Nem tudom. Én nem láttam, az bizonyos.

(A szembesítés.)

A szembesítés rövid ideig tartott. Takács rop-pant fölényesen viselkedett. Könnyed kézmozdulat kíséretében szólt rá Oraveczre, mikor az lenntartotta együgyű meséit.

— Ugyan, hagyja kérem az ilyeneket.

Majd szemébe mondta, hogy soha Bécsben nem találkoztak, hogy Szelevényen üsmérkedtek meg, hová álszakállal érkezett meg.

Mikor Oravecz még mindig megmarad a tagadása mellett, Takács ingerülten rászól:

— Ugyan, Oravecz, legyen szíves, ne hozzon ki a sodromból. Csak beszéljünk őszintén. Igenis együtt csináltuk a hamis pénzt Mező-Túron. Nem csinálódott, hanem csináltuk Ezt be kell vallani.

(Takács fegyháztársa.)

A déli szünet után Csapó József kihallgatására kerül a sor. Fegyházviselt ember, utóbb korosmáros volt. Már egyszer pénzhamisításért ötötől estendő ült a fegyházban. Takács Zoltánnal ott ismerkedett meg. A fegyházban, ugymond, nem beszéltek pénzhamisításról soha. Legalább ő nem emlékszik rá.

— Amit a rendőrségnél beismertem, azt igazított állapotban koholtam.

Az elnök figyelmezteti:

— Hogy lehet az, hogy maga, aki kétszer ült már a fegyházban, olyan igazgatót lett a rendőrség előtt. Igaz-e, hogy amikor kiszabadult, elment Takács-hoz és kérte őt, hogy a nála levő nővel rajzoltasson hamis bankót?

— Az nem igaz.

— Majd a szemébe mondja Takács.

— Nekem ugyan mondhatja, — hetykélkedett Csapó.

Vallomását élénk fantáziával állította össze a fogságban s mindent visszavont, amit a vizsgálat során meg is vallott. Igazán meglátszik rajta, hogy ismeri a büntető paragrafusokat. A védekezése abban csucsosodik össze, hogy neki eszéágában sem volt pénz hamisítani, hanem csak pénzt akartak kicsalni az emberektől.

Az elnök: Amikor Oravecz János magával beszélni akart titokban, miért nem ment el hozzá?

— Mert tudtam, hogy mit akar velem beszélni.

— Honnan tudta, ha előzőleg nem is ismerte.

— Hogyne tudnám, amikor én velem titokban akar valaki beszélni! Az nem lehet más, mint pénzhamisítás. Meg is izentem neki, hogy abból nem lesz semmi, mert többé nem akartam a csávába kerülni.

— Dehogy azért. Azért, mert tudta, hogy Oravecznek nincsen elegendő rávaló pénze.

Azután a tárgyalást holnap reggel kilencedél órára halasztotta a törvényszék.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczy
Lithion-forrás

Salvator kítőnó sikerral
használatik

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és köszvénybántalmak ellen, vizeleti nehézségűknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Húgyhajtó hatású!

Vannak! Könnyen emészthető! Csiramentes!
Kapható átványiskereskedésben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.

Budapesten, főraktár Edesky L. urnál.

KAPOSZTAREPCÉT

és bányai repcét ideit természet, már most veszünk termelőktől minden állomáson a legjobb árakon és előnyös feltételek mellett a bevett terület szerint és mennyiség szatvosság nélkül. Szíves ajánlatokat kérnek:

Reich Jenő és társa, gabonakereskedők,
Budapest, Károly-körút 3. szám.

Utolsóelőtti Hét
Concordia Sorsjegyek a I. kor.
Főnyeremény 30.000 korona ajánl
Szalay és társ bankháza. VII. Erzsébet-körút 12.

GYÓGYHELY

Idény: május 1-től szeptember végéig

GYÓGYMÓD: alkalis-muriatikus forrás, savó, ster. tej (szaraz takarmányozás), kofor, fenyő- és gyöngyint-beleégzés, forrás-só-gyógyimód, külön kabinkban, pneumatikus kamarák, szuszitálás, aszt. és pezsgőfürdők, hideggyógyintézet.

LEICHENBERG

Javallatok: a légzőszervek és emésztőszervek hurutos betegségeinél, valamint vérszegénységénél stb. Ellenjavallat: asztma.

Felvilágosítás és prospektus ingyen. — Lakás és kocsimegröndölés az igazgatóságnál Gleichenbergben.

Még a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható a vérképésben, szivbjában és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYÓGYFORRÁS

Margit-telep, — Bereg-megye. vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkötődőbb borvíz**, és enyhén só vízé miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek is szívesen veszik magukhoz** a gyomor és légcső hurutos megbetegedésénél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben. Országos főraktár: **ÉDESKUTY L. cs. és k. udv. szállítónál,** ásványvíz nagykereskedő Budapesten.

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja” betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

1900. B. X. 2939.

Ő Felseje a Király nevében!

A budapesti kir. büntető járásbírósgár áruvédegy-bitorlás kihágással vádolt Singer Armin elleni büntetőben az 1901. évi március hó 22-ik napján Csader Gusztáv kir. alj. bír. által a közzé képviselőben eljár. The Singer Manufacturing Co. New-York cég képviselője Dr. Pollák Illés budapesti ügyvéd által és Dr. Szöllösi Dezső budapesti ügyvéd helyett Dr. Rendes Miklós budapesti ügyvéd védőnek, Horváth Gyula díjnok jegyzőkönyvvezetőnek közreműködése mellett megtartott nyilvános tárgyalás folytán, a vád és védelem meghallgatása után ugyanazon napon következtetést

ítélt:

Vádolt Singer Armin, felesüthi szül. 43 éves ízr. gépész, budapesti lakos (VII. Akácfa-u. 55.) eskély vagyona-ai bír. büntetőben előléti, bünsnek mondatik ki az 1895. évi XII. t.-c. 8. §-ában meghatározott áruvédegy bitorlás kihágásában, elköveté azáltal, hogy 1900. december 23-án egy kőhajós szerkezetű varrógépet a „The Singer Manufacturing Co. New-York cég” védjegyével ellátva, ezen gépet mint „eredeti Singer” varrógépet, 55 forint vételáron Lindmayer István budapesti lakosnak adta, s ezért büntetésül a hivatkozott t.-c. 8. §-a alapján az ítélet jogerőre emelkedéséig számított és az 1892. XXVII. t.-c.-ben meghatározott cölökra 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő s behajthatatlanság esetében a Kbtk. 25. §-ának alkalmazásával 10, azaz tíz napi elzárásra átváltandó 200, azaz kétszáz korona pénzbüntetésre ítélték. Köteles ezenfelül a Bprdt. 480. §-a értelmében Dr. Pollák Illés ügyvédnek eljárás költségén 50 (ötven) koronát, továbbá a büntető-eljárás s az esetleg felmerülő tartartási költségét a m. kir. kincstárnak 1890. XLIII. t.-c. értelmében annak 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe alatt megfizetni. Ezen költségre azonban ugyanazon törvény cikk 4. §-a értelmében egyelőre behajthatatlannak nyilvánítottanak. Ezen ítélet rendelkező része az elítt költéséig a „Budapesti Napló” című lapban közzététetni rendeltetik.

Az 1901. évi január 9-én megtartott náskutatás alkalmával lefogalt 98 darab áruvédegy-utántartat a Kbtk. 25. §-a alapján elkoboztatni és megsemmisítetni rendeltetik. A fenti napon megtartott szemle alkalmával kiszolgáltattott varrógép Lindmayer Istvánnak kiadatik.

Kelt Budapesten, 1901. március 22-én.
Hogy ezen ítélet jogerős, ezenel bizonyítom.
Budapesten, 1901. április 2-án.

Csader, alj. bír.

(Az e rovat alatt közzétteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, június 11. Szöll miniszterelnök ma délután Budapestre visszautazott.

Bécs, június 11. A hivatalos Wiener Zeitung mai száma császári nyílt parancsot közöl, amely a tartománygyűléseket összehívja.

London, június 11. Mint a Reuter-ügynök-keg jelenti Tripoliszból e hó 9-éről, Ibrahimot, Wadai szultányt meggyilkolták. A polgárháboru megszűnt.

Uleaborg, június 11. Tegnap itt egy faraktár és egy kátrányégető 15—16.000 tonnával légegt. A tűz átterjedt egy nagy gőzfavágóra és a hozzá tartozó faszínkre, amelyek teljesen légegt. Azonkívül a tűz teljesen elpusztított 16 vasuti kocsi, amelyek lisztel és bórrel voltak megrakva.

Olaszország és a hármasszövetség:

Róma, június 11. A kamara folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. Valli Albiniól beszélt és azt hiszi, hogy amíg a hármasszövetség áll, Olaszországra nézve minden veszedelem kizártnak tekinthető. Mindamellett Olaszországnak elő kell készülnie minden eshetőségre. A szónok azt óhajtja, hogy Olaszország külpolitikája továbbra is a hármasszövetség alapjára legyen fektetve. (Helyeslés). Ceriani Magneri kifejti, hogy ha a szent hadi dugárunk tekinteténél, ebből veszedelem származhatik Európa amaz államaira, nevezetesen Olaszországra is, amelyeknek nincs az összes tengerekre szénállomásuk a készletek megújítására. Liurenziano nem kételkedik a hármasszövetség megújításában.

A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A kamara hangsúlyozza annak szükségét, hogy az Ausztria-Magyarországgal fennálló kereskedelmi szerződés megújításánál az olasz borok javára jelenleg érvényben levő intézkedések több pontjait fenntartassanak, hogy a kölcsönös kompenzációk egyenlősége egyetértőleg fennmaradjon.

A szónok az Olaszország és Ausztria-Magyarország közti nehéz határvizonyokkal foglalkozik és azt mondja, hogy ha kereskedelmi szerződés nem jönne létre, ugy határigazítási szerződés kellene kötni, ami bizonyára nehezebb volna. A hármasszövetség megújítása mellett nyilatkozik.

Miután Guerci radikális a hármasszövetség ellen beszélt, az ülést berekesztették.

A spanyol trónbeszéd.

Madrid, június 11. A régenskirályné ma a király és az infansok jelenlétében ünnepiesen megnyitotta a kamarákat. A királyi család megjelenésénél ünnepelték. A régenskirályné felolvastott egy izenetet, mely azt mondja, hogy a kormány fontos javaslatokat fog a kamarák elé terjeszteni, megfelve a spanyol nép óhajainak és azoknak a tanulságoknak, melyeket ez egy szomorú tapasztalatból merített.

Az izenet konstátálja, hogy a pápa hatalmas támogatást és segítséget nyújt a spanyol népnek és hozzáteszi, hogy az idegen hatalmakhoz is a legjobb a viszony, mint ezt a pekingi spanyol követnek, mint az ottani diplomáciai kar doyenének intervenciója is bizonyítja. Az izenet arval a kijelentéssel végződik, hogy a kormány igyekszik újra helyreállítani az összeköttetést a spanyol-amerikai országokkal.

A kamarák elé külföldi törvényjavaslatokat fognak terjeszteni, nevezetesen a választási és a községi törvény reformjáról, a bírósági és közköztartási reformról és a fennálló törvények alapján kidolgozott javaslatot a kongregációkról. Szükséges a kultusz-kölségvetést redukálni és javítani, a konkordátum reformjáról tárgyalni, a haza védelmét fokozni a nélkül azonban, hogy a pénzügyi helyzet követelményei figyelmen kívül hagyassanak.

A király és a régenskirályné az izenet felolvasása után lelkesült óvációk közt visszatértek a palotába.

Progresszív adó Franciaországban.

Páris, június 11. A költségvetési bizottságban Aimond képviselő előterjesztette jelentését a progresszív jövedelmi adó életbeléptetéséről szóló tervezetről, amely szerint mindazoknak, akiknek 250.0—150.000 franknyi vagy nagyobb évi jövedelmük van, 1—13 százalékos progresszívadó kellene fizetniük. Ennek az adónak a jövedelmét ötszáz millió frankra becsülik.

Szubvencionált képviselők.

Berlin, június 11. Széltében kinos feltűnésé kelt a Verwärts egy közleménye, amely szerint a mezőgazdák szövetezete több birodalomgyűlési képviselőt szubvencionál, hogy azok a szövetezeteit érdekeit szolgálják. Az agrár sajtó eddigelő nem válaszolt a súlyos vádra.

Anglia új vámtételei.

London, június 11. Az alsóláz tegnapi ülésén Hicks-Beach pénzügyminiszter határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a költségvetésbe felvett vámtételek következő módosítását ajánlotta: A melász és hasonló termékek 2 shillingnyi váma helyett olyan melász és cukorkivonat után, amelynek tartalma polarizkóppal meg nem határozható, 2 shilling 9 penny szedendő, ha a cukortartalom meghaladja a 70 százalékot, 2 shilling, ha 50 és 70 százaléké között van és 1 shilling, ha 50 százalékánál kevesebb cukoranyagot tartalmaz. A szilárd szőlőcukor váma 2 shilling 9 pennyben, a folyékony szőlőcukoré 2 shillingben áll-

pitandó meg a költségvetésben előirányzott 1 shilling 8 penny helyett. A miniszter bejelenté továbbá, hogy amióta az új vámok életbeléptek, kiderült, hogy a melász és a szőlőcukor váma nem elégséges a várt bevételre biztosítására, vagy a brit cukorgyártás támogatására. A cukorkivonatok között, amelyek melász gyanánt osztályoztatnak, van néhány, amely jobbfajta répacukorból készül. Ha tehát ennek a váma csak 2 sh. volna, ezek a cikkek külföldről körülbelül 9 pennyvel olcsóbban kerülnének Angliába, mint amennyiért Angliában gyártatnak. Az új vámok óta nagyobb édesességi szőlőcukort is hoztak be és azal tisztességtelen versenyt támasztottak a cukornak.

A módosítások holnap lépnek életbe.

Anglia vetélytársa.

London, június 11. A Globe sanghaji távirata szerint Seymour tengernagy a China Association tegnapi ebédjén mondott beszédében még kifejtette, hogy Angliának három nagy vetélytársa van: Oroszország, Németország és az Egyesült-Államok. Németország Angliával mindkét irányban, ugy kereskedelmi érdekeit illetőleg, mint tengeri hatalma tekintetében, élénk versenyben áll. Ezzel Angliának egy nap számolnia fog kelleni. Az Egyesült-Államok Anglia legnagyobb vetélytársa a kereskedelmi terén. Ez a vetélkedés azonban nincs ellentétben a nyílt ajtó politikájával, amelyet Anglia követ és mely a kereskedelmi egyenlőség terén mindenkit szívesen üdvözl.

A kongregációk a szenátusban.

Páris, június 11. A szenátus megkezdte az egyesületi törvény tárgyalását. Wallon szenátor a javaslat ellen beszélt, mert az abban a kongregációk ellen megállapított intézkedések a katolikus vallás elleni háborúk kezdetét jelenti. Az országban azonban egyetértésre és békére van szükség. Combes a bizottság elnöke a sürgősséget kéri a javaslata nézve kimondani, amit 176 szavazattal 96 ellenében el is határoztak. La Marcelle szenátor ellenzi a javaslatot, mely kivétele törvény a kongregációk ellen.

Lamasello szemére veti a köztársaságiaknak, hogy hűlenek lettek a szabadság elvéhez. Dicséri a kongregációk tevékenységét és kiemeli, hogy azok Németországban, Olaszországban és az Egyesült-Államokban a közönséges jog alá esnek. Végül emlékeztet azokra a szolgálatokra, melyeket a kongregációk Franciaország betolyásának a Keeten tettek.

A francia hivatalnokok nyugdíja.

Páris, június 11. A minisztertanács felhatalmazta a pénzügyminisztert egy törvényjavaslat benyújtására, amelylyel a polgári hivatalnokok nyugdíj-szabályzata módosítottatik. A hivatalnokok illetményeiből eszközölt levonások egy alapa lesznek összeggyűjtendők és az állami hozzájárulás bevonásával a nyugdíj ak kifizetésére szükséges tőkét fogják kifizetni. Ekként lehetséges lesz az annak idején e célra fövett adósságot néhány év alatt törleszteni. A kormány továbbá konstátálta, hogy az adóvédelmek kevesebb bevétele főleg a cukoradó elégtelen jövedelmének tulajdonítandó és megbizta a pénzügyminisztert egy törvényjavaslat kidolgozásával, mely meg fogja akadályozni, hogy a cukorkiviteli prémiumok kifizetésére fordított összegek kimerítsék a cukoradó jövedelmét.

Közgazdasági táviratok.

Drezda, június 11. Az ipari és kereskedelmi hitelintézetnél ma minden körből felvették a kifizetett követeléseket. A közönség nagy számban tudul oda. A kifizetés készpénzben történt.

New York, június 11. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/4), júliusra 8 1/2 (8.—), Októberre 7 1/2 (7.11). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7.7s). — Petroleum: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphianban 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.00 (7.00). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — Zsír: Western steam 8.85 (8.85). Robe és Brothers 9.— (9.—). — Tengeri irányzat gyenge. — Júliusra 47 1/2 (47 1/2), Auguszt. —.— (—.—). — Szeptemberre 47 1/2 (48 1/2). — Buza irányzata gyenge. Piros ószi helyben 80 1/2 (80 1/4). Júliusra 77 1/2 (78 1/4). Szeptemberre 74 1/2 (74 1/4). Októberre 74 1/2 (76.—). Dec-ber 75 1/2 (—.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6.— (6.—). Júnusra 5.15 (5.15). Szeptemberre 5.35 (5.35). — Lászl: Spring Wheat cepts 2.85 (2.85). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Ón: 28.92 (28.30). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 11. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Buza

irányzata gyenge. — Júnusra 70 1/2 (72 1/2). Jul-ra 71 1/2 (72 1/4). Tengeri irányzata gyenge. — Júnusra 41 1/2 (42 1/2). — Zsír: Júliusra 8.55 (8.55). — Szeptemberre 8.65 (8.60). — Szalonna short clear 8.32 (8.20). — Sertészsír: Júliusra 14.77 (14.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A tavaszi reggel.

Ügye, hogy szép a tavaszod reggel
Mikor a szív sejtéssel van teli,
A mikor virágról álmodik az ember
És a szobában helyét nem lel;
Mikor a hegyekre, az ég közelébe
Uj tájakra hívogat a séta,
A mikor a szív ittas a tavasztól;
Ki ne volna ilyenkor poéta?

Engem is a vágy a bércekre visz föl,
A hol a nap lángszemébe nézek,
A hol ezer színben, a hol ezer hanggal
Nagy csodát szövi a természet;
A hol andalítóbb dala a madárnak
S az illat: mámor, mely a szívre ül
S a hol dalban, fényben, illat mámorában
A te lelked szárnyal engem körül.

Fabula János.

+ **Ötezer tonna bor.** Ennyi kerül legközelebb nyilvánosan eladásra Londonban *Viktoria* királynő pincéjéből. Az angol lapok abból az ötletből emlékeztetnek azokra a nagy eladásokra, amelyek a király tulajdonából a múlt században történtek. Legnevezetesebb ezek között Sarolta királynő könyvtárának eladása. A közönségnek szétosztott katalógusokban nem volt megemlítve a tulajdonos neve, de mindenki tudta, hogy a királynőről van szó. A németalföldi királynő képtárának eladása is nagy feltűnést keltett annak idején és a képek magas áron keltek el. Az amatőrök nagy küzdelmet folytattak akkor is, amikor Lajos Fülöp király képtára került eladásra.

+ **Reformok Monte-Carióban.** A monte-carlo-i kaszinó igazgatósága a napokban ülést tartott, amelyen egy erélyes vizsgálat eredményeképp nyolc croupier elbocsátottak és a játékbank tisztviselői karának több tagja ellen kisebb-nagyobb fegyelmi intézkedések történtek. E megrendszabályozásra az adott okot, hogy a hivatalnokok borraivalókat fogadtak el. A játéknál ugyanis éppen nem szoktak, hogy kétségek merüljenek föl az iránt, vajjon egy játékos tényleg tett-e arra a számra, amely esetleg nyert; ilyen esetekben természetesen az elnök croupier szólítja föl döntésre. A játékos, aki a croupier igazságosságában nem bíz, egy magasabb rangú hivatalnokot is kikérheti a döntés. Ez azonban rendszeren nagy lármára vezet s főleg egy idegennel föltűnőbb bajos ilyenkor bizonyíthatnia, hogy a betét az övé volt és nem azé, aki a nyeresémet birtokába vette. Sokan tehát, semhogy ilyen jelenetet előidézzenek, megszorították magukat. Természetesen a croupier szívesen dönt a játékos mellett, ha attól kellő mennyiségű borraivalót kapott.

A játékbank igazgatósága most lépéseket tesz, hogy ezt az állapotot megszüntesse. Semmiképpen sem áll érdekében a banknak, hogy a nyerők a nyeresémeikből megszorítottassanak. Mert a játékbarlang évi 16–20 millió márkányi jövedelme úgy is biztos.

+ **Nelson imádságos könyve.** A nagyváradi muzeum *Schlauch* Lőrinc bíboros-püspök kegyességéből érdekes ritkáságnak jutott a birtokába. A ritkaság, mint a Tiszántúlból olvassuk, *Nelson* admirális, Napoleon diadalmas ellenfelének imádságos könyve, a hivatalos anglikán *Book of Common Prayer* egy 1753-iki példánya. A címlapot két tiszta levél előzi meg. Az első levél második lapján e fakult tintával írt sorok olvashatók:

Captain Locker
to Lieutenant Nelson
august 13-th 1777.

A könyvet e szerint *Locker* kapitány ajándékozta az akkor még csak 19 éves hajóhadnagynak, az ifjú *Nelson*nak. A harmadik oldalon levő pár írott sor 22 évvel később kelt. Rosszabb tollal, bizonytalan kézzel írt sorok ezek:

Given by Horatio Lord
Nelson to Lady Hamilton
Palermo 19-th 1799 May 19-th
God protect this great
and brave man.

(Horatio lord Nelson ajándéka *Lady Hamilton*nak, Palermo 1799. május 19-én. Isten oltalmazza e nagy, bátor férfit.)

Lady Hamilton egy rendkívül ügyes kalandornő volt, kit *Hamilton* Vilmos nápolyi angol követ 1791-ben vett el, s azután férjével együtt a nápolyi udvarnál Franciaország ellen fondorkodott. Itt ösmerkedett meg vele a híres *Nelson*, kinek az egykori szíznész nő csakhamar kedvese lett, s ki őt és férjét 1800-ban követte vissza Angliába, akkor, midőn *Nelson* a nápolyi köztársasági párt tagjait a kötött szerződés megszegésével egyik hajója árbocfájára akasztatván, egyelőre kegyvesztetté lőn. *Lord Hamilton* nemsokára meghalt s *Nelson* és az özvegy folytatták viszonyukat, melyből egy leánygyermek származott. *Nelson* életét a trafaigari ütközetben szüntette el, melyben az egyesült francia-spanyol hajóhadat megsemmisítette. *Lady Hamilton* tíz évvel élte túl kedvesét, mely után nagy nyomorban halt el *Calais*-ban.

Szemben a könyv címlapjával van ez az utolsó jegyzés:

Sr. Bischöflichen Gnaden, D. Bischof von
Svathmár, Dr. L. Schlauch in tiefster Ver-
ehrung.
25/4 1878.

Ag. Kraus
Charlotte Kraus.

Kraus Ágoston, a még ma is élő nyugalmazott tábornok (Linzben) egyik öse, ki *Lady Hamilton*nal rokonságban volt. Ajándékozta a könyvet 1878-ban a

bíbornoknak, midőn ez még *szatmári püspök* volt, hódolatos tisztelete jeléül.

Az imádságos könyv egy kis vörösbarna bőrbe kötött meglehetősen vastkos kötet. A katolikus egyház imakönyveiből a római mesekönyvből és a breviáriumból van összeállítva a tartalma, mely némely helyen egészen katolikus szellemű. Először 1549-ben szerkesztették *VI. Edvárd* rendelkezéseire, de később átalakították (additamentumokkal) bővítették. Tartalma a következő: Először a naplár: *The Calendar*, mint a breviáriumban. Azután a reggeli imádság: *The order for morning prayer*, majd az esteli: *evening prayer*. Erre következik *Szt. Athanasz* gyönyörű *Credoja*: *The Creed of S. Athanasius*, majd egy litania, mely a katolikus *Mindenszentek* litániájának átdolgozása, szentek néköl. A forradalmak távoltartásáért könyörög, az uralkodóházáért, annak egyes főbb tagjaiért külön-külön megnevezve. A következő rész az év vasárnapjaira vonatkozó szent leckéket, evangéliumokat, kollektákat azaz imádságokat adja; majd az áldozás vagy urvacsoara szertartása következik.

A könyv második része a *szóltárokkal* kezdődik. Jellemző az angol nemzetre, hogy külön imádságot mondanak, ha tengeren utaznak, pl. *thanksgivings after a storm*: hálaadás tengeri vihar után, *after victory*: győzelem után, temetés a tengeren: *the burial of their dead at sea*. Még érdekesebb a hálaadás, hogy a 16-por-összeesküvés, illetőleg merénylet nem sikerült (I. Jakab ellen), valamint az engesztelő ájtatosság I. Károly király meggyilkolásáért, kit vértanúnak nevez a *common prayer book*; továbbá hálaadás a királyság visszaállításáért.

+ **Carnegie ajándéka.** Az ismert amerikai milliárdör, aki nemrég visszavonult a magánéletbe, a skót egyetemnek céljaira két millió font sterlinget — 40 millió koronát — ajándékozott. Tegnap készült el az alapító-oklevél, amelyvel egy időben *Carnegie* árról is nyilatkozik, hogy mi az alapítvány célja.

— A kereskedelmi tevékenység teréről való visszavonulásom következtében — írja nyilatkozatában — kötelesség, hogy szerzett vagyonomat most nemes célokra ajánljam föl. Azt hiszem, ezek között első helyen az áll, hogy megkönnyítsem szülőhazám, Skócia ifjúságának a tudományhoz való férközését, az egyetemnek látogatását.

Az alapítvány kamatainak egyik fele a skót egyetemnek filozófiai és orvosi fakultásait illeti; a másik fele pedig az egyetemi hallgatók segélyezésére való. A kuratórium, amely az alapítványt kezeli, a következő férfiakból alakult: *Lord Elgin*, *Roseberry*, *Balfour of Burleigh*, *Kelvin*, *Reay*, *Kimneer*, *Balfour Artin*, *Campbell-Bannermann*, *Brice* tanár és *John Morley*. Az alapítvány kamatait a férfi és női hallgatók is élvezhetik.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(80)

— Meghívtak vadászatra, medvére a *Vale* vinulujba, gróf *Latorcai* és báró *Tekendorfer*. Ha most a gazdag reggeli után elindulunk, este *Besztercén* leszünk, onnan a gyönyörű holdvilágon a pompás szanuton fátylós szánkókkal elmehetünk a *Vale* vinulujba. Ott a cigánybandával reggelig táncolnánk *Onuczne* nagytermében s reggel a férfiak ki a vadászatra, a hölgyek pedig jó illatos sarjura, a jó melegben lefeküdnének. Az volt a mulatság, magyar hölgyeknek és magyar uraknak való... A csillogó hó. A száguldozó lovak. Az üde, szabad levegő. Azután a fátylós piros fénye a havon, a cigányzene, amint felveri az őserdők magányát, a ropogó fegyverek, amint előtör a vad, azután az izletes ebéd, amit a mi úri asszonyaink patyolatkeze főz... A tánc, a dal... a szabadság e rab hazában... Hadd lássák, hogy elernyvede nem vagyunk. Hadd lássák, hogy a levegő, az erdő, a tűz, a víz, még minden a miénk, mert élvezni tudjuk. Nem adozunk lopva, nem álmodunk félve, de élünk, élvezünk, mert a hegyek között e folyampartokon miénk a dal, miénk az érzés, miénk a szerelem...

— Megyünk!... megyünk!... — kiáltották a gyorsan felvert izgalomtól nekiperült hölgyek...

— Menjünk... menjünk... tóditották a fiatalabb urak. Aggódni, gondolkozni, kifogásokat tenni nem volt idő. Az őregbbit urak több-kevesebb zsörtölődéssel belenyugodtak, hogy menni kell. Lovas küldöncök mentek a közelebbi udva-

rokba elkérni a már újra előkerült régi vadászfegyvereket. Szászrégenbe volt vetve minden reménység. E város német lakossága nem volt idegen az uralkodó hatalomtól, nem csináltak hazafiságot a fegyverek eldugdosásából, sok jó vadász volt jó viszonyban a magyar urakkal, ezektől joggal lehetett remélni, hogy lesz fegyver elég. Fáklyákat is hoztattak. Maradt elég a városban a váltakozó köztisztviselők beigtatásából. Egy üres szekér ment Régenbe mindezekért és egy rakott szekér jött vissza. Volt márminden. A magyar urak simogatták, becézgették, bírálgatták a jó, német fegyvereket. Sok régi ezüstveretű család örökség volt azok között, melyek az ő elásott család örökségükkel együtt szolgálták egykor az erdélyi fejedelmeket. Csakugyan a fegyverek, mintha visszaadták volna e férfiaknak a vérükben rejlő őserő uralmát, mintha a hiu harcok támadtak volna fel újra. Még vadászkiűrt és kiküldötték a szászok. Csernádi ajakához kapta; felzendült a „tali tali hó,” a cigány is rázendített egy vadászdalra, beleénekeltek urak, hölgyek, mindnyájan... és most már szárnyat kapott a *Bacó Feri* lelkesült mondása: „Nem alszunk lopva, nem álmodunk félve, mert e hegyek között, e folyampartokon miénk a dal, miénk az érzés, miénk a szerelem...”

A tomboló, tüszköllő magyar vérű lovak egymásután robogtak elé. A fiatalabb urak átvették a gyeplőt, a fiatalabb hölgyek ellepték a szánokat az úri kocsisok körül. A fegyveres vadászok is ide-oda beosztva megtalálták helyüket. Tizenegy szán indult *Maroslakáról* neki a közlegő téli estének. Tizenegy szán, telve étellel, telve a szabadság édes érzésével. A tizenötödik szánon volt a cigánybanda. A hidegtől megszuorodott ujjakkal ugyan, de mégis olykor rázendítettek egy-egy vidám magyar népdalra, amely aztán összefolyt a toporzólló lovak veres posztóra varrt vörös bojtos zörgőinek csilingelésével és belekeacagott az öreg tél apó, komor esőndjébe. Az egész színes kép, a kipirult arcokból messzesugárzó illatos tavasz, amint a sikos

fehér havon tovaszállott, kikacagta a fagytól meggörnyedt harasztosi füzeseket, kikacagta az apró sirdomban elhaltott tekei szőlőket, a buszongó szeretalvi és bilaki erdőket, a harinai öreg őskori templomot, melynek kiszögellő ormái roskadozni látszottak a hó alatt és kikacagta a kéklő hegyekre ráborult nagy koporsót, a szürke égboltot, talán azért, hogy a besztereeai lutheránus templom tornyának fényes gombja éket fűtött rajta, mintegy jelezze az emberi lélek esodálatos alkotását, mely a nagynál még nagyobb teremt: a koporsókon túl a feltámadást.

Csakugyan este volt, mire megérkeztek *Besztercére*. A városi vendéglő régi boitves kapuja alatt már felgyújtott lámpákkal fogadták. Jól esett a meleg ebédlő-terem és jól esett a „steininger”-hegy erős bora. A lovak is fáradtak voltak, egy pár órai pihenő nagyon is rájuk fért. A holdvilágot akarták megvárni. Remélték, hogy addig felszáll a köd és a fátylós segélyével egy erős hajtással eljutnak a „*Vale* vinulujba”. A esontkeményre fagyott szán-uton gyorsan halad a hó, kivált mikor urkocsisok egymással versenyezve hajtják...

Nyolc óra tájt már gyönyörű barátságos téli este volt. A holdfény visszacsillogott a havon, ezüstös fényvel vona be a kis város apró sikátorait. A magyar urak és hölgyek hamar összeverődtek s mindenki szánhoz a kocsis és inas vagy vadász kezébe két-két fátylát adva, sebes hajtással végigvágattak a város főutcaján. A csilingelő szánok, a fátylányfénél felragyogó bájos női arcok mintegy káprázatos álom bukkantak fel és tűntek el. A városi kaszinó ablakaihoz kíváncsiok rohantak az ott kártyázgató előkelőbb polgárok és tisztviselők a szokálban fény és szokatlan robajra, de csak egy kigyózó fényáradozt láttak, még valami keveréket valamí vidám zajnak, amely belekecag a téli éjszakába.

Galambodi fogata vezetett. Az utolsó fogat közvetlenül a cigány előtt *Bacóé* volt. Mindketten maguk hajtották. Fegyvereket börtökben a poddyász-szekérral előre küldötték és most már csak

+ **Házak üvegéből.** Jules Henrivaux, egy francia üveggégyár igazgatója különös jóslatot bocsátott világra: hogy a jövő század az üveg százada lesz. Azt természetesen nem állítja, hogy üveggégyük és üvegből készült hadihajók lesznek, de az üveget tartja a legjobb építőanyagának. Különösen lakóházak építésére alkalmas. A jóslatának az a legerősebb támogatója, hogy sohasem vész ki az anyag a földön, amelyből üveg készülhet. Aztán avval is bizonyítja az üveg nagy jövőjét, hogy mindenféle alakra formálható, tartós és tiszta. Eppen úgy lehet belőle utcaköveket, mint házszálfinom csöveket készíteni.

Henrivaux terve szerint az üvegből épített lakóház alapja és falai a nemrég feltalált *kőüvegből* készülnek, amelynek háromszor olyan nagy az ellentálló ereje, mint a granité. Meleg és hideg iránt kevésbé érzékeny, mint az acél. Az üvegfalakat acélsarkok szorítanak össze. A lépcsők, padlózat, faldíszek, kandallók mind üvegből készülnek. Az ilyen üvegház sokkal tisztább volna, mint a mostani házak, mert többször volnának moshatók, anélkül, hogy a falak nedvesek maradnának. Páris utcáin már megkezdtek az üveggel való kövezést és mert nem porzik, valamint ellenálló, valószínű, hogy Páris minden utcáját üveggel kövezik.

A párisi kiállításon a *Palais Lumineux* üvegből épült. Nagy feltűnést keltett ez a palota és ami fő, olcsó volt. Ami szintén nagy előnye az üvegnek.

+ **Az elefánt-derby.** Az indiai sportszereknek és sportladyknak különös kedvelésben van részük. A löversenyek mintájára elefántversenyeket rendeznek, amelyekről nem hiányzik a totalizátor sem. Nemrég volt az elefánt-derby. Óriási közönség jelent meg a versenyre és nem volt hiány igazgató jelenetekben sem. Az elefántok nagy gyorsasággal futottak és törtek át az akadályokon. Komikus látvány volt a nehézkes állatok futása a nézőkre nézve. De a zsokek nem találták kellemesnek az elefántot való nyargalást, amely nehéz és veszedelmes, mert ha valamelyik lepotytnan az állat hátáról, menthetetlenül veszte van. Az utána következő elefántok összetiporják.

+ **Orvos és festő.** Páris művészi köreiből sokat nevetnek egy történeten, amelynek egy neves festő, és egy orvos a hősei. A festőnek egy értékes kutyája van és ez a mult heten megbetegedett. Rögön orvosot küldött és a szolgája a fentemlített orvost hívta el, aki az orvosi akadémiának is tagja. Természetesen nagyon meglepődött, amikor megtudta, hogy egy kutyához hívták. Az állatot megvizsgálta, receptet írt és a kutya meg is gyógyult. A festő felkereste az orvost és megkérdezte, mennyi tiszteletdíjat kell fizetnie, az orvos szabadkozott, de a festő sehogysan akart tágitani.

a hajtság izgalmainak adott magukat. Gyönyörűen hajtott mind a kettő. Közül fogva a többi fogatoknak sem elmaradni, sem kivágni nem lehetett. Az igazi pazar élvezet, mintha csak most kezdődne. Csupa fény mindenfelől. A csillogó hó, az égő fáklyák, a sejtelmes holdvilág, a ragyogó női szemek... Az éles, hideg, szinte szikrázó levegő amint összevegyült a szép asszonyok és lányok ruháinak, hajának bűvös illatával, felforralta a vért, ami kiült a szemre, az arcra, mint egy meleg folyamáradat. Még az öreg Csernádi is fészkelődött.

— Sohasem volt ilyen bolond meleg bundám életemben — kiabálta.

— A steininger, Samu bácsi! felelték vissza innen is onnan is a hölgyek.

— Vagy a fegyver... hogy már egyszer újra magam mellé vehetem.

E közben a szél lekapta Samu bácsi csárdás kalapját, az gurulni kezdett végig az uton.

Ropp... ropp, hallzott két puskalövés egymásután. A kalap közepén állóve gurult tovább.

— Mordizom a lelkét! dohogott Samu bácsi — azt hittem, ha belelövök, megáll.

Egyik legény utána ugrott az első számköböl s valahogy lefűlelte a kalapot s odavittte Samu bácsinak. Biz annak a teteje egészen ki volt löve. Samu bácsi fejére vágta:

— Van, mi kigözölögjön, legalább lesz hol — vigasztalta magát. Azután rohantak tovább.

Ilván felül a Szamos mellett halad az út, erdősegek egyfelől, a Szamos kékes jege másfelől. A fáklyák vörös fénye mintha zománcal buztat volna be a sötétbarna fatörzseket, alkotva belőlük mesebeli titokzatos óriásokat, apró, zömök erdei manókat. Különben rendetlenül kezelt erdősegek voltak, össze-vissza mindenféle fából. Csutkák, tönkök, apró ciher, egy-egy magásra nyult hórihorgas száfa, nagy darab helyen lelengeltetett egy-két éves vágás...

(Folytatása következik.)

— No, ha ön mindenáron szívességet akar tenni, kérem, hogy fáradjon ki új villámbe Montmorencybe. Egy új kerítést csináltattam, — fesse be!

A lefőzött festő nem vállalkozott erre a munkára.

+ **A megöltött puská.** Egy francia újságból veszzük át e hirt:

— Egy katona meg akart győződni, hogy puskája meg van-e töltve. Belenézett annak csövébe.

— Meg volt töltve!

— Temetése holnap délután 3 órakor lesz.

Ennél rövidebben, azt hisszük, nem lehetett volna megírni a szegény katona tragédiáját.

+ **Az automobil.** *A kis fu* (egy automobilra mutatva): Papa, papa, nézd! Mi ez? Az apa: Ez? Egy megfogadott hintó.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A papirkereskedők sereglme. *A magyar kereskedelmi csarnok papirkereskedői szakosztálya* ma délután ülést tartott, melyen a fővárosi papirkereskedők legnagyobb része megjelent. Az ülés azzal a szerződéssel foglalkozott, mely a Tanitók háza és egy budapesti papirgyár részvénytársaság között jött létre és mely szerint a cég bizonyos százalékot ad a Tanitók házat fenntartó egyesületnek, viszont az egyesület a hozzá tartozó nagy tagsági apparátussal támogatja a részvénytársaság gyártmányait. A papirkereskedői szakosztály mai ülésén minden egyes felszólaló hangoztatta ennek a most nyilvánosságra jutott szerződésnek a kereskedelemre, sőt az iparra való káros hatásait. Alapos vita indult meg abban az irányban, hogy a Kereskedelmi Csarnok milyen módon foglaljon állást a papirkereskedelem és súlyos sérelme ellen. Végül egyhangulag elhatározták, hogy a kereskedelmi és közoktatásügyi miniszterhez, valamint a székesfőváros polgármesteréhez indokolt fölterjesztést intéznek. Ebben hangsúlyozzák azt az álláspontot, hogy a kereskedelemnek éppen ezidőszertinti viszonyai közt sem, de egyáltalában nem indokolt és nem jogos, hogy az összesség kárára állami fennhatóság alatt álló egyesület, vagy intézmény egyes cégeket részesítsen előnyökben.

A magyar papirkereskedők országos egyesületének panaszára ma válaszolnak az Eötvös-alap gondozói. Ezek engedték meg tudvalevőleg a Rigler-Jéle részvénytársaságnak, hogy „a Tanitók Háza és a tanitói árva-alap javára jövedelmező” jelzéssel ellátott író- és rajzszerkeket hozhasson forgalomba. Az Eötvös-alap kezelői kifejtik, hogy a magyar papirkereskedőknek a panaszra nem lehet alapos okuk és joguk, mert hiszen több fővárosi és vidéki papirkereskedő önként kereste fel őket kedvezőbbnél kedvezőbb ajánlatokkal. Az Eötvös-alap gondozói csak azért fogadták el a Rigler-Jéle gyár ajánlatát, mert annak író- és rajzszerke minden tekintetben megfelelnek a közoktatásügyi miniszter által kibocsátott rendelt követelményeinek. A nevezett gyárosok egyelőre három évre kötötték meg a szerződést s szerintük valószínű, hogy ez az eljárás keserítette el az egyik vagy másik kedvezőbb ajánlatot tevő papirkereskedő-céget annyira, hogy harca szőlítsa a Magyar Papirkereskedők Országos Egyesületét. Végül az Eötvös-alap gondozói üdvözlők a papirkereskedők elhatározását, hogy az ügyet a kultuszminiszter elé terjesztik, mert éppen a tanügy érdekében ők is hasonlólag foglalkoznak a kérdésrel.

Viharágyny szállítása. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter a viharágyny-töltényeknek vasuton való szállítását az üzletszabályzat 50. §-ához tartozó mellékletben megállapított feltételek és csomagolási szabályok betartása mellett, egyelőre kísérletképpen, a magyar beltorgalomban megengedte.

Európai menetrend-értekezlet. Az európai vasutaknak közel 200 megbízottja találkozott tegnap Budapesten. Az összes államok legelőkelőbb képviselőit küldték ki az értekezletre. A nemzetközi téli menetrend kielégítő megállapítása minden államnak, így hazánknak is nagy érdeke. Megfelelő személyvonatsatlakozástól függ az, hogy a nemzetközi személyforgalom milyen irányokban át bonyolódik le, a gyors tehervonatok menetrendjének megállapítása pedig a nemzetközi áruforgalom alakulására bír döntő sulyal. A menetrend-értekezlet megállapodásai éppen azért nagy horderejűek. Igaz ugyan, hogy az értekezleten történt megállapodások véglegesen csak az összes érdekelt államok jóváhagyása után lesznek, a most folyó tanácskozások éppen ezért intim jellegűek, de megfelelő előkészítés után ez a jóváhagyás biztosítottak tekinthető. Egyik állam egy másikra káros menetrendi intézkedéssel, a

vonatsatlakozások célzatos megállapításával többet árthat a másik állam nemzetközi áruforgalmának, mintha vámintézkedésekkel határolja magát körül. Ezért kell sulyt helyeznünk az európai menetrend-értekezleten történőre, s hogy a menetrend-értekezlet központjává Budapestet tétjük.

Mikor a legutóbbi európai menetrend-értekezlet Palermóban tartották, a porosz miniszter állást foglalt az ilyen, az értekezlet céljával össze nem egyeztethető nagy kirándulások ellen. Azt mondta az igazgató-ságoknak, hogy helyes központokat választásznak az értekezlet székhelyéül, olyant, amely minden vasutigazgatóság által könnyen megközelíthető. Hihetőleg ezért választották most is az értekezlet székhelyéül Budapestet, mint az európai vasutak legideálisabb központját. Valószínű, hogy éppen ezért Budapest gyakran lesz hasonló nemzetközi értekezletek székhelye, ami államvasutunk és hazai vasutaink érdekei szempontjából kívánatos is. A menetrend-értekezletnek 292 indítványt jelentettek be az egyes államok vasutai, melyek letárgyalására 12 csoportot alakított. Az összesen *Ludvígh Gyula*, a magyar királyi államvasutak elnökgazdátja fog elnökölni, a szaktanácskozásokat pedig csákányi *Marz János* miniszteri tanácsos, államvasuti igazgató vezeli, a menetrendi szakosztály elnökének, *Csicszak* felügyelő és mások segédkezésével.

A m. kir. államvasutak végleges bevételai saját hálózataukon a végleges leszámolás szerint február havában a személyforgalomból 2,695,468 koronát, az áruforgalomból 11,479,251 koronát és különféle után 1,071,980 koronát, összesen tehát 15,246,699 koronát tettek, ami az előző évi február havi 15,087,600 koronánál 1%-kal több, mely többlet a nagyobb áruforgalom eredménye. Az év eleje óta február hó végeig a végleges bevétel: a személyforgalom után 6,241,560 K. (+ 264,347), az áruforgalomból 23,752,253 K. (+ 736,936), különféle bevételek címén 2,141,563 K. (+ 85,334), összesen 32,235,366 K. (+ 1,186,617). A személyforgalmi többlet onnan ered, hogy az éves bérleti jegyek után befolyt összeg már január hóban elkönnyeltetett, de a személyforgalomnál mintegy 160,000 korona visszaesés mutatkozott.

A győri kereskedelmi és iparkamara tegnapelőtt tartotta közgyűlését, az utolsó a lejáró ciklusban, mert a kamara éppen most van újraalakulásban. Az ülésen *Jerfy Antal* elnököl.

Az elnöki jelentések során előterjesztette a kereskedelmi miniszternek az állami kedvezményt kérőknek adott válaszait, a győri középiskolák sürgése s az ipari szakiskola építése tárgyában a győri kamarához intézett leiratát. A kamara élénk éljenzéssel vette tudomásul az elintézkedéseket.

Az 1900. évi számadásokat, az erre hivatott bizottság fölülvizsgálta s rendben találta. A kamarának 30,000 korona vagyona van, nyugdíjalapja ugyanannyi.

A kézi zálogkölcson-üzletek tervezett reformja tárgyában a kamara a miniszter elé terjeszté agrályait és javaslatait. Javasolja az államosítást.

Állami támogatásért egész sereg kisipari és iparvállalati telep folyamodott. A kereskedelmi miniszter öt kérvény közül négyet kedvezőleg intézett el. A közgyűlés most újabb négy kérelmet terjeszt a miniszter elé.

A keleti kereskedelmi akadémia számára, a miniszter felhívásához képest, szívesen adna ösztöndíjat a kamara, de vagyonai ereje le van foglalva saját kerülete szakoktatási céljában.

A gyolcsosok és rőtösök hetivásári áruhelyének megváltoztatását pártolja s visszahelyezéseket az Andrassy-utra támogatja. — Muzsla község két új országos vásárt kér. A kamara ellene van a kérelemnek. — A győri szeszgyár a város címerének használhatóságát folyamodott. A város tanácsa véleményét kért. A kamara azt válaszolja, hogy iparvállalat méltó e tisztességre.

Végül több iparügyben mondott véleményt különféle hatóságok megkeresésére s a tatal kereskedelmi tanonciskola segélyezésére 100 koronát, két tehetséges győrszigi tanulóknak arra, hogy a herendi porcellángyárnál a festészetben kiképezik magukat, 50—60 koronát, a győri kereskedelmi tanonciskola jó tanulói jutalmazására 40 koronát szavazott meg. Az elnök végül bucsuzásul meleg szavakkal üdvözölte az öt évi buzgó működés záróállomásán a közgyűlés tagjait, kívánván, hogy elesterős és szakavatott kamara kerüljön ki az új választásokból.

A Gazdasági Munkás- és Cselődsegélypénztár máris fényes bizonyítékát adta annak, hogy ez az emberbaráti intézmény nálunk mélyen érzett szükségpótló; mert mióta a föld népe baj esetén igénybe veheti a segélypénztár támogatását, azt látjuk, hogy a gazdasággal foglalkozó igen gyakran van kitéve a különféle balesetnek. Alig hatod.éi hónapos fennállás óta 162 esetben vették igénybe a segélypénztár támogatását. A baleset 14 esetben hallálal járt. Mind a 14 esetben nyomorban maradt özvegy és apró árvák siratták a kenyérkeresőt. A segélypénztár ezekben az esetekben 400—400 koronát adott a nyomorban maradt családnak. A gyors segélynyújtások bizonynyal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy növeljék a földműves népben a segélypénztár iránt való bizalmat.

és valószínűleg ez az oka annak is, hogy a föld népe olyan nagy számban lép be a segélypénztár tagjai közé. Hathatós támogatásban részesül a segélypénztár a vármegyék, városok, községek, testületek, nagybirtokosok és a különféle pénzintézetek és vállalatok részéről is. Legutóbbi időben alapító tagja lett a segélypénztárnak: Bihar-vármegye 500 koronával, Gömör- és Kishont-vármegye pedig 200 koronával; a községek közül legtöbb jelentkezett Arad-, Pest-, Békés-, Bács-, Nagy-Küküllő-, Temes- és Torontál-vármegyéből. Nagyobb alapítványokat tettek: Baja, Sopron, Lugos, és Czegled városok. A vállalatok közül a Magyar Cukoripar R.-T. 1000 koronával lépett be az alapítók sorába. A nagybirtokosok közül a legutóbbi napokban gróf Zselénszki Róbert 1000 koronával, gróf Teleki József 300 koronával, gróf Károlyi Erzsébet 500 koronával, gróf Zichy Pál Ferenc pedig 300 koronával gyarapította az emberbaráti intézmény alapítványainak összegét.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Besnyő Lajos be nem jesszett kereskedő Nagy-Károly, Alvinczy Mihály kereskedő Karzacs, Kellner Béla kereskedő Miskolcz. Kopp Móric diszjúráru kereskedő Bécs, Raus Venzel szatócs Karlsbad, Nitsch Adolf kereskedő (hagyték) Proboscht, Dunde Marko kereskedő Imoski.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Borjuvásár. 1901. évi június hó 11-ikén. (A budapesti mártuvasártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felbontás: Belüldi élő borju 1276 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, — vendékmárha 14 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Argyezések — Belüldi élő borju I. rendű 70—86 k.-ig, kivétel 90 k., II. rendű 66—83 k.-ig, 1 kilónkint leölt borju I. r. — k.-ig, II. r. — k.-ig, kivét. — k.-ig, kilónkint levonás nélkül. Bécsi leölt borju — k.-ig, Növendék márho — k.-ig, I. r. 52 — k.-ig, középminőségű 40—46 k.-ig, alárendelt — k.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő — k. leölt bárány — k. kivétel 13.— k.-ig páronkint.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-óvárosi sertés-konzumvásár argyezése 1901. évi június 11. Készlet 335 darab, Erkezett 1088 darab Összesen 1413 darab. Eladatok: 1191 darab. Maradt 232 darab. Napj árak: 120—180 k. ógramm sulyban 80—86 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 82—86 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 80—86 k.-ig, Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 70—80 koronáig, — Malac 50—70 korona. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, június 11.

A vételkedv ma mérsékelte, az irányzat lanya volt. Összesen 17.000 métermáza került forgalomba 5 fillérrel olcsóbban. Rozs és zab változatlanul szilárd.

Eladatok:
 Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 250 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 10 f.
 Pestvidéki: 50 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 10 f.
 Fehérmegyei: 1:00 mm. 75 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 76 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 76 k. 8 K. 10 f. malomba, 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f.
 Tolnai: 1200 mm. 74 k. 7 K. 82 1/2 f.
 Bajai: 1100 mm. 74 k. 7 K. 85 f., 1360 mm. 74 k. 7 K. 85 f.
 Erdélyi: 200 mm. 79 k. 8 K. 25 f.
 Bácskai: 4100 mm. 75 k. 7 K. 80 f. csépi.
 Baktrárú: 2000 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 3200 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 1200 mm. 74 k. 7 K. 70 f.
 Mind három hónapra.
 Arpa: 100 mm. 6 K. 60 f.
 Zab: 100 mm. 7 K. 80 f., 100 mm. 7 K. 70 f., 100 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 75 f.
 Rozs: 800 mm. 7 K. 35 f.
 Készpénzheztes mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint, — a minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	76	7,80	7,90	80	8,20	8,30
"	77	7,60	7,70	81	0,—	0,—
"	78	8,—	8,10	82	—	—
"	79	8,10	8,20	—	—	—
Fehérmegyei	76	7,80	7,90	80	8,10	8,20
"	77	7,80	7,90	81	0,—	0,—
"	78	7,90	8,—	82	—	—
"	79	8,—	8,10	—	—	—
Postvidéki	76	7,80	7,90	80	8,10	8,20
"	77	7,80	7,90	81	0,—	0,—
"	78	7,90	8,—	82	—	—
"	79	8,—	8,10	—	—	—
Bánási	76	7,80	7,90	80	0,—	0,—
"	77	7,70	7,80	81	0,—	0,—
"	78	7,80	7,90	82	—	—
"	79	0,—	0,—	—	—	—
Bácskai	76	7,80	7,90	80	0,—	0,—
"	77	7,80	7,90	81	—	—
"	78	0,—	0,—	82	—	—
"	79	0,—	0,—	—	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	7,00—7,20	7,30—7,40
"	ö	7,20—7,40	7,50—7,60
Arpa	uj	6,00—6,20	6,30—6,40
"	ö	6,20—6,40	6,50—6,60
Zab	uj	5,00—5,20	5,30—5,40
Tengeri	ö	5,40—5,60	5,70—5,80
Repece	uj	12,00—12,20	12,30—12,40
"	ö	12,40—12,60	12,70—12,80
Köles	uj	6,00—6,20	6,30—6,40
"	ö	6,40—6,60	6,70—6,80

A határidőszület folyamán a következő kötéseket kötötték:

Buza októberre 8.10—8.09—8.11—8.12—8.11
 Rozs októberre 6.88—6.87—6.88—6.89—6.89
 Zab októberre 6.06—6.04—6.05—6.08—6.10
 Tengeri júliusra 5.39—5.45—5.41
 Augusztusi repece —

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre 8.10 " 8.11 " "
 Rozs októberre 6.88 " 6.89 " "
 Zab októberre 6.08 " 6.09 " "
 Tengeri júliusra 5.40 " 5.41 " "
 Repece augusztusra 12.95 " 13.05 " "

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza 1901. októberre 8.12—8.13
 Rozs októberre 6.89—6.90
 Zab októberre 6.08—6.09
 Zab júliusra 5.43—5.44
 Repece augusztusra 12.95—13.05

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde gyengén nyitott meg. A fumei petróleum-ípar kedvezőtlen kimitatása nyomást gyakorolt a hitelek árfolyamára, minek folytán az egész vonalon reakciós tünetek mellett lefelé irányuló ármozgalom indult meg. A zárlat gyenge volt. A heti-piac teljesen üzletelen volt.

A déli tőzsde többszöri változás után gyengében zárult.

A helyipiac üzletelen, de tartott.

A járadék- és va utapiac változatlan.

Az előtözsde gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 681.50.—682.50. Osztrák hitelrészvény 679.25.—681.50. Államvasuti részvény 669.50.—670.50. Rimamurányi 488.—489.—. Déli vasut 104.—104.50.—. Salgótarjáni 530.—. korona.

A déli tőzsde változatlanul gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 682.50.—683.50. Osztrák hitelrészvény 679.50.—681.25. Államvasuti részvény 669.25.—669.75. Jelzálogbank 439.50.—442.—. Kőzuti vasut 570.—573.—. korona.

Forgalomból került: Kereskedelmi bank 2450.—. —2463.—. Hazai takarékpénztár 160.30.—, —161.—. Salgótarjáni 573.—578.—. Városi vasut 298.—299.—. korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 679.50. Magyar hitelrészvény 681.—. Leszámitoló 425.—. Rimamurányi vasmű részvény 488.—. Osztrák-Magyar államvasut 669.—. Kőzuti vasut 571.—. Villamos vasut 298.—. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.—. korona vörös aprószemű —.—. korona, vörös erdélyi —.—. korona, vörös bánási —.—. korona középszemű —.—. korona, nagyszemű —.—. korona. Disznózsír: budapesti: 49.—49.50. korona, vidéki —.—. korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —.—. korona, városi 4 darabos 40.50—41.—. korona, 3 darabos 42.50—43.—. korona. Iüstölt —.—. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—. korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona, Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.—. korona, szerbiai 18.—13.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, június 11. (A Budapesti Napló telefonjelentése). Az Egyesült Államok földművelési kormányának jelentése azt a meglepő közlést hozta, hogy a téli vetések állása májusban 94.1%-ról leszállott 87.8 %-ra, de ez a rosszabbodás nem volt hatással az itteni tőzsdére, mert a 87.8% a múlt év hasonló időszakával szemben még mindig 5.1 többletet jelent. Noha Newyork csekély gyöngülést és London szintén lanya irányzatot jelentett, az itteni tőzsdén a valamivel jobb kínálat következtében buza 6 fillérrel gyöngült és rozs 8 fillérrel alacsonyabban állott, mint tegnap, zab és tengeri szilárdan tartott, mert csak nagyon elvétve, itt-ott volt elegendő eső. Kötettek:

buza május—júniusra 8.20—8.16. Öszre 8.39—8.38—8.41—8.39, rozs öszre 7.28—7.31—7.29, zab öszre 6.44—6.45, tengeri május—júniusra 5.64. július—augusztusra 5.67, szeptember—októberre 5.87 korona. Záróárak maradtak: rozs május—júniusra 7.95—8.—. repece augusztus—szeptemberre 13.50—13.60, rozs öszre 7.80, zab öszre 6.46 korona.

A bécsi értéktözsde.

Hitelrészvényben eszközölt folytatólagos eladások lehagoltak. Utőtözsde: Osztrák hitelrészvény 678.1/3. Alpei 465.1/3.

Bécs, június 11. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.15. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 144.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.50. Magyar leszámitoló-és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 483.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 680.—. Magyar nyeregményi kölesön sorsjegy 174.—. Kassa—oderbergi vasuti részvény 354.—. Magyar kereskedelmi bank 2455.—. Magyar cukoripar 1770.

Bécs, június 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.60. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.15. 1860-os sorsjegy 140.—. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 277.—. Bécsi bankjegyesület 478.—. Osztrák-magyar bank 1670. Déli vasut 105.50. Dunagőzhajózási részvény 819.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.50. 4 2/3%-os ezüst járdék 98.25. Osztrák koronajárdék 96.05. 1864-iki sorsjegy 207.25. Osztrák hitelintézet részvény 677.50. Unionbank 559.—. Osztrák Landerbank 412.50. Osztrák-magyar államvasut 668.20. Elbavölgyi vasut 495.—. Alpei bányarészvény 462.—. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.25. Bécsi Tramway Litt B. 247.50. Bécsi Tramway Litt A. 250.—. Lipót kohó 443.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, június 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 679.—. Magyar hitelrészvény 681.—. Angol-Osztrák bank 278.—. Bécsi bankjegyesület 478.60. Union bank 559.—. Landerbank 414.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 669.—. Lombard 105.25. Elbavölgyi vasut 495.50. Északnyugati vasut részvény 479.—. Dohányrészvény 293.—. Rimamurányi vasmű 487.—. Alpei bányarészvény 466.—. Májusi járdék 98.60. Magyar koronajárdék 92.95. Török sorsjegyek 106.—. Német birodalmi mária 117.53.—. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, június 11. (Tözsdei tudósítás.) Az a hír, hogy az illetékes körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a különböző kifogások érvényt fognak szerezni, a tőzsdét megszüntetnék, jölehet a közszeszindulatus a termelés nagyobb redukcióját határozta el. A Standardnak a delafrikai békekülföldi szövegéről szóló híre is kedvezően hatott, csak osztrák hitelrészvények gyengültek Bécsre. A második tőzsdézésben csendes volt az üzlet. Magánleszámitolási kamatláb 3 3/4%.

Berlin, június 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék —.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.50. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 133.40. Kassa—oderbergi vasut 88.50. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasut beruházási kölesön 103.—. Alpei bányarészvény —.—. Discont-Commandit 183.25. Altalanos villamosági Edison 196.50. Gelsenkircheni 172.—. Laura-kohó —.—. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.25. 4%-os magyar aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 212.60. Déli vasut 25.25. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.05. 4%-os új orosz kölesön —.—. Török dohanyrészvény —.—. Olasz járdék 96.80. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 163.—. Harpeni 172.75. Az irányzat igen csendes.

Berlin, június 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 99.30. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák hitelrészvény 212.90. Osztrák-magyar államvasut 143.40. Déli vasut 25.30. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, június 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.05. 1860. sorsjegy 141.25. Déli vasut 25.10. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.75. Osztrák hitelrészvény 213.20. Osztrák-magyar államvasut 143.25. Olasz járdék 96.70. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.20. Az irányzat szilárdab.

Frankfurt, június 11. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjárdék 98.60. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.40. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar bank 120.—. Déli vasut 25.30. Elbavölgyi vasut 128.—. Londoni váltóár 204.25. Bécsi bankjegyesület 121.50. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölesön 83.40. 4 2/3%-os ezüstjárdék 98.30. 4%-os magyar aranyjárdék 99.25. Osztrák hitelrészvény 213.70. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Északnyugati vasut 119.—. Bécsi váltóár 85.—. Párisi váltóár 810.16. Unio bank —.—. Alpei bányarészvény 234.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 213.30. Német bank —.—. Discont 199.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni —.—. Harpeni 173.50. Laura-kohó 170.25. Olasz járdék —.—.

Páris, június 11. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 272.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.05. Osztrák Landerbank 443.—. 3%-os francia járdék 101.12. Ottomanbank 533.—. 3 1/2%-os francia járdék 101.32. Alpei bányarészvény —.—. Déli vasut 125.—. 4%-os magyar aranyjárdék 101.—. Párisi bankrészvény 1025. Olasz járdék 97.75. Francia törleszt. járdék 99.90. Osztrák földhitelintézet részvény —.—. Török dohanyrészvény 321.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 11. A sertésüzlet irányzata lanya. A Hasi sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 70—80 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 83—84— fillérig. Fialat közép

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
A jó falusiak.

Színmű 4 felvonásban. Irta Victorien Sardou.

Személyek:

Villepreux	Gyenes	Téillard	Gabányi
Moisson	Ujházi	Pauline	Alszei
Henrik	Dezso	Marguerita	Ligeti
Floupin	Náday	Buisson anyó	Györgyné
Grinchu	Vizvári	Mariotte	Meszlényi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
A denevér.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Hafner és Genée. Zenéjét szerzette Strauss János.

Személyek:

Eisenstein	Ráthonyi	Falko	Dalnoky
Rosalinda	Szoyer	Blind	Giréth
Frank	Füredi	Adél	Ledofsky
Orlovsky	Dóry	Frosch	Boross
Altréd	Pichler	Melanie	Horváth

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
Ocskay brigadéros.

Színmű prólógussal, 4 felv. Irta Herzeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László	Fenyvesi	Dili	Lenkei
Tisza Rona	Csillag	A palóc	Szerémy
Tisza Jutka	Pécsi P.	Szörényi	Gál
Pyder	Hegedüs	Tarics	Bihari
Onoróczy	Kazaliczky	Ocskay Sándor	Tapoleczai
Jávorka	Góth	Königsberg	Balassa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
Másodszer:
Milliók a hó alatt.

Régényes színmű 5 képbén. D. Ch. Murray regényéből írta Francis Barlington. Magyarra átdolgozta Bálint Dezso.

Személyek:

Briggs	Szirmai	Gay	Kovács M.
Harding	Horváth	Cunningham	Delli
Edith	Fedák	Davis	Ujvári
Tomkins	Szabó	Kata	Kádolnai
Saylor	Tollági	Broke	Szerdahelyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
A tánc.

Irta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
A három testőr.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Herzeg Ferenc.
Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Szerda, 1901. június hó 12-én.
Medea.

Szomorujáték 5 felvonásban. Irta Grillparzer.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

ŐS-BUDAVÁRA

Ma fényes kivilágítás mellett
remek új Varieté-műsor
Blanca de Roches, Amalia Stone, La belle Zarina.

Mr. P. Batty medvecsoportja
és a többi különlegességekkel.

A m. kir. budapesti honvédkerületi zenekar hangversenye.
BEN ALY BEY varázsszínháza.
A FOLIES CAPRICE vendéglátása. — A mesecstéri színpadon ingyen színelőadások. — Amerikai scating rink. — Bicyclik körhinta. — Gyermekelőadás Horváth Midrejs-csoportja fellépésével. — Bur zenekar.

Beleépődj 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tisztában.
A földalatti villamos vasút szept 1 óráig közlekedik. Társaskocsi egész éjjel.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Csütörtök	A megboldogult	A Walkür	Csak párosan	Milliók a hó alatt	New-York szépe
Péntek	Rosenkranz és Gúldenstern	Nincs előadás	Pénzt vagy életet	Lili	Az ikrek
Szombat	A bor	Siegfríd	Coralie és Tsa.	Milliók a hó alatt	New-York szépe
d. u.				Vizsgálati-előadás	
Vasárnap este	Nyári szünet	Carmen	Csak párosan	Milliók a hó alatt	Az ikrek

Általánosan el van ismerve,
hogy nincsen párja az „Echo” fonográf hangereknek.

Szívokedjenek a legkisebb próbarendelési pénni és a mások által hirdett hangerekkel összehasonlítani. Nagy rakományok tartunk „Echo” fonográfokból mélytónusú membránokkal. Azonkívül különböző árkúkat, Edison „Standard”, „Koma” és „Grand Concert” fonográfokból, utóbbi vendéglők és kávéházak számára, a mely a drágán fizetett zenekart nélkülözhetetlen teszi. Fonográfjainkat, kifinomultság miatt a nagyv. vállas és közoktatásügyi minisztérium az iskoláknak beszerzésre ajánlotta. Kétféle honvédi- és cigányzenekar, Rákóczy korabeli tárogató, magyar, német, francia, angol és olasz felvételek. Övadjunk az első, de rossz utaztatottól, egy a fonográf-gépekénel, mint a felvett hangerekénel. Kívánatra hangjegyzőket és leírást küld az

„Echo” fonográf-társaság
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.
— A Nemzeti kaszinóval szemben.

Öt év életéből

Dreyfus Alfred

(Szenvendésem az Ördögsgölgöten 101-től rabásgom alatti). Dreyfus kapitány sajtókezdő rajz- és kézirataival. Második teljes kiadás. **Képekkel 230 oldalnyi tartalommal 60 kr.** Beküldése ellenében bérmentve, ha azonban utóvétel kívánatik 20 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a **Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII., József-körút 18.**

4 1/2 kgr. Kuba kávét
küld 7 fnt 32 kr-ért
Fiuméből vagy Triesztből
elvámlva és bérmentve
Fratelli Deisinger.

Abnormális olcsó! Legjobb kerékpár, szánásképe alkalmi vétel. Új előkészítési modellek (uri és női 160 koronától). Nagy rakományok multi évi új, 1000m gépeknek 130 koronától. Használhatók 80, 100, 110 koronától! Pneumatik, utóttakaró. Garanto-minőség K. S., főnökök K. S., szivattyúk K. S., teleskop-szivattyúk K. S., Arjegyzék ingyen. Nagy képes katalógus 60 fillér beküldése mellett.

Rundbakin M., Bécs, IX., Berggasse 3.

Bártfa gyógyfürdőben
(Vasuti állomás.)

az igazgatóság kezelése alatt álló „Erzsébet Királyné”, „Deák” és „Széchenyi”-szállókban, egész időnyre, hónapokig, hűvös és meleg napokra rendkívül népszerűk. Magánvillákban lakások konyhákkal, kényelmes előmezőkkel, 6000 hold fenyőerdő, 45 kilométer erdőszéttal, Asványvíz ivókúra. Hídegyvízgyógyintézet. Asványvízfürdő. Villamvilágítás. Kétféle olcsó vendéglők.

Fürdő orvosok: Dr. Hintz Henrik közegészségügyi tanácsos. A vizsgálatokat végző orvos: Dr. Csérei János körhízi rendelő orvos, ezenkívül 6 rendelő orvos.

Cs. és kir. Felszolgálat, megholdogult dísz emlékeztető ERZSÉBET királynénak tartózkodási helye az 1895-ik évi lánycsónak. — A gyógyhely modernné állatalkatás érdekében 1903. óta 1.228.745 fnyit beruházás eszközöltetett

ÉNZT

SORSJEGYEKRE
és
ÉRTÉKPAPÍROKRA
(visszatérhető) totó-
szós szerinti kisebb
részteltekben is) bár-
mily összeget igen
olcsón ad

Köváry Ármin
bank- és váltó-üzle-
telvezető, Bécsben,
IV. k. Fereszták-tere 9.
Gróf Cziráky-palota.

Alapítottattott 1850.

SEMLER J.

posztókereskedése
osztrák császári és magyar királyi udvari szállító
BUDAPEST,
Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarok.

Ajánlja legutóbbi újdonságát
„OSTENDE”
legegységesebb utazóruházszettek urak és hölgyek részére.
Legnagyobb választék angol urali- és női pláidekben és
kosztikarokban.
Gyári raktára a hazai termékek tisztá gyapjú-posztóknak.
Minták ingyen és bérmentve.

Legjobb
Szegedi Szakácskönyv.

Megjelent a
Szegedi Új Szakácskönyv.

Irta:
Szekula Teréz.

Ötödik bővített és javított kiadás.

Ára kemény kötésben 4 korona. Az üszeg előzetes beküldése után bérmentes szállítás.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

HAGGENMACHER féle
PARIS 1900 GRAND PRIX
PALACZK-SÖR
SZALON-SÖR
ERŐTELES MALÁTADUS
SÖRFÖZDE SAJÁTTÖLTÉSE.
MEGRENDELÉSI HELY:
VÁROSI [RODA V. KADÁR-UTCA 5.

Asztalos és kárpitos
BUTOROK
egyes darabok és egész berendezések kizárólag saját, szőlő gyártmányok.
Készpénz és részletfizetésre
GLÜCK JOZSEF-cégnél
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. sz.
Arjegyzék 50 fillér beküldése ellen bérmentve.

A legolcsóbb vizsgai jutalomkönyvek.

Kis Könyvtár

Szerkeszti: **Benedek Elek.**

A legjobb ifjúsági elbeszélések gyűjteménye. Csinos, czimképes kötésben.

EGY-EGY KÖTET ÁRA 40-50 FILLÉR.
Kiadja: **LAMPEL R. (WODIANER F. és FIAI)**
cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest, Andrassy-út 21.

Az addig megjelent sorozat a következők:

1. sz. Jókai Mór. A csergerymek. 40 fillér.
2. sz. Benedek Elek. Mesék és történetek. 40 fillér.
3. sz. Gaál Mózes. Egy plajbász története. 40 fillér.
4. sz. Bárony-Abonyi. A szabad és alatt. 40 fillér.
5. sz. Sziklay János. Hany Istók története. 40 fillér.
6. sz. Szoboszlai Károly. Fráter György élete. 40 fillér.
7. sz. Gaál Mózes. Két fallasi történet. 40 fillér.
8. sz. Benedek Elek. Várhegyi Zoltán. 40 fillér.
9. sz. Szonogi Béla. A legnagyobb magyar. 40 fillér.
10. sz. Gaál Mózes. Az urfi. 40 f.
11. sz. Révay Pál. A szunyogkirály fia. 40 fillér.
12. sz. Földes Géza. Dinka és Darinka. 40 fillér.
13. sz. Márkus Miksa. A kis anizók. 40 fillér.
14. sz. Bánfi János. Regék és mesék. 40 fillér.
15. sz. Földes Géza. A beszélő arany. 40 fillér.
16. sz. Várnai Sándor. Az árvák. 40 fillér.
17. sz. Böngérfi János. Az állatok beszélnek. 40 fillér.
18. sz. Sebesti Jób. Apró történetek. 40 fillér.
19. sz. Földes Géza. Szibériai képek. 40 fillér.
20. sz. Sziklay János. Azok a 60 rabszolgák. 40 fillér.
21. sz. Gaál Mózes. Sebés. 40 f.
- 22-23. sz. Benedek Elek. Több-nyes kitalál. 1 kor.
24. sz. Roboz Andor. Történetek az iskolából. 50 fillér.
25. sz. Gaál Mózes. Vig elbeszélések. 50 fillér.
26. sz. Versényi. Apróbb elbeszélések. 50 fillér.
27. sz. Csulák Lajos. Székelyföldön. 50 fillér.
- 28-29. sz. Gyuláné Baksey Julia. Tündérmesék. 1 k.
30. sz. Gaál Mózes. Két ifjúsági színű. 50 fillér.
31. sz. Benedek Elek. Két történet. 50 fillér.
32. sz. Koszónsny Imre. Ut az ingoványon. 50 fillér.
33. sz. Egri. Bohókás történetek. 50 fillér.
34. sz. Benedek Elek. Történetek öreg emberekről. 50 f.

